

Original Article

The relationship between drug abuse and criminal lifestyles: a qualitative grounded theory study

F. Masoudinia¹: Ph.D. student, Department of Psychology, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran.

M. Tamadoni*²: Assistant Professor, Department of Psychology, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Abstract

Background and Aim: Despite decades of research, there is no consensus on the factors that explain the relationship between drug abuse and criminal behavior. Evolving sophistication in research methodology has identified factors associated with drug abuse and crime involvement. However, exploration of the specific factors that contribute to initiating, maintaining, and ceasing drug abuse and criminal behavior over time, in culture, and in social context remains largely unknown. **Methods:** In this research, the grounded theory approach was used to develop an explanatory model based on the reported experiences of 30 men who were referred to addiction treatment centers, all of whom had a history of participating in drug abuse and crime. **Results:** Using thematic content analysis, a distinct model emerged. The model portrays drug abuse and crime involvement as a lifestyle based on a bio-psycho-social framework. The path model describes a combination of person-centered and context-specific constructs as influencing factors in the etiology, persistence, stability, and re-engagement. This model was used in case studies to compare and contrast the application of the path model with the theories in the literature. **Conclusion:** The research showed that the relationship between drug abuse and criminal behavior includes complex personal, cultural, and social factors that form the drug-crime lifestyle instead of a simple causal model. Furthermore, existing theoretical models interact to explain individuals' experiences at distinct periods during their involvement in drug-crime lifestyles. The proposed bio-psycho-social model found common underlying psychological vulnerabilities across the two cultural samples that contribute to involvement in drug-crime lifestyles. However, different social, familial, cultural, and societal factors affect communication throughout life. This complexity emphasizes the need for multimodal and systemic treatment methods that include family and culture and the need for psychosocial support services associated with treatment provided among drug-abusing offenders for reintegration into society.

Keywords:

Criminal behavior, lifestyle, addiction

* Corresponding author
m_tamadoni@azad.ac.ir

Received: 02.11.2022
Acceptance: 31.01.2023

Cite this article as:

Masoudinia, F., & Tamadoni, M. (2022). The relationship between drug abuse and criminal lifestyles: a qualitative grounded theory study. *JARAC*, 4(14): 58-82.

© 2022 by the authors. Licensee Iran-Mehr ISSR, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Introduction

Investigating the relationship between drug abuse and crime is one of the most important topics in criminology and social sciences research literature. Many studies have confirmed this relationship (Bennet & Holloway, 2006; Chaiken & Chaiken, 1982; McBride & Swarts, 1990; Sullivan & Hamilton, 2007; Welte, Zhang, & Wieczorek, 2001; Mohajerpour et al., 2013; Ghorbani et al., 2013). Although researchers have tried to establish a cause-and-effect relationship between drug abuse and criminal behavior, finding evidence for a causal relationship is difficult. (White & Gorman, 2000) Nevertheless, after decades of research and contradictory findings, researchers have accepted that: 1. Internationally, the number of drug abusers among detainees is higher; 2. Drug abusers are more likely to engage in criminal behavior and 3. Arrestees often report drug-related offending (Goldstein, 1985; Inciardi, 1986; McBride & Swarts, 1990). These findings show that if there is a causal relationship between mood and crime, giving a warning is the best conceptualization of its dynamics and interrelationship rather than investigating a one-way relationship (Welte, Zhang, & Wieczorek, 2001). In other words, although drug abuse can increase the capacity to commit crime, crime can also increase the likelihood of alcohol and drug abuse. Despite this, even examining the drug-crime relationship as a dynamic and interrelationship of the influence and influence of culture and socio-political context on consumption and involvement in crime, including the period of withdrawal from drugs or both (Robinson & Burrige, 2003).

The research examines the relationship between drugs and crime beyond the one-way causal relationship and considers situational contexts, economic pressure, and drug effects to explain the relationship. (Prendergast, Huang, & Hser, 2008; H). Studies in this direction have proposed four theoretical models: 1. Crime is the cause of substance use; 2. The substance is the cause of the crime; 3. Causal agents model in which substances and mass are the common causal agent and 4.

Synchronous model in which the link between substances and mass is coincident with each other.

Each of these four models considers the field with only one aspect of mass and material relationship. Over time and with the increase of research, the factors that contribute to crime, substance use and the environment in both are recognized as complex and dynamic factors. (Bennett & Holloway, 2006; French, McGeary, Chitwood, & McCoy, 2000; Sullivan & Hamilton, 2007). Due to the inherent nature of the models, they have been criticized for their algebraic view, the classification framework of substance use and drug consumption that ignores the context and human agency. (Comber & Moyle, 2014; Sampson & Laub, 2005).

Also, technological developments and the expansion of the use of communication technologies such as the Internet, satellite and communication with the modern world, the spread of education and university education have made the youth of our society look for new values and patterns for their lives, in other words, they are looking for new lifestyles. (Poorafkari, 2011). Consumption is based on understanding and valuation method (Salehabadi, 2012); therefore it is a choice that arises from attitudes, values and tastes. Consumption is a symbol of the characteristics through which a person is judged, and lifestyle is a construction of the sum of social situations based on the same personal choices. The principle of choice is born of equal opportunities in the modern world (Fazeli, 2018).

This research aims to investigate the relationship between the criminal lifestyle of young people and the tendency to use drugs. In other words, this research seeks to answer the question, what is the relationship between drug abuse and criminal lifestyle?

Method

The method of this qualitative research is grounded theory. The chosen qualitative method is consistent with the narrative approach of Leahry (2014). That is, the participants' understanding of how the

relationship between drugs and crime started, changed, stopped, and restarted during their life course was investigated. From the phenomenological point of view, the aim of the study was to investigate the relationship between drug abuse and crime among adult male addicts who refer to addiction treatment centers. According to the grounded theory approach, a non-probability theoretical sampling method was used to investigate the drug-crime relationship in the target population. The initial step to determine the sample size was to engage in a purposive sampling process by developing a set of predetermined selection criteria based on the following characteristics. The studied population in this research were drug addicts who referred to related centers for addiction treatment. The sample group was 30 people based on theoretical saturation.

Research tools

1. Interview: The tool used in this research was a semi-structured in-depth interview. All participants were asked the same questions, but they were free to answer the questions however they wanted. In this research, the researcher started the interview with open and general questions that are based on the subject and flow of the research and were prepared in advance, and based on the participants' answers, the next question was asked. The focus of the interview questions was derived from the concepts of specialized theories in the area of the criminal lifestyle and drug abuse, theories and experiences of the supervisor and previous studies (questionnaire developed by the researcher).

Results

Participants' narratives of their involvement in a drug-crime lifestyle were best depicted as a developmental trajectory model; That is, in adulthood, they realized that their involvement in drug abuse and crime had evolved over time but ultimately resulted in a lifestyle choice. A lifestyle choice develops that is dynamic, multifactorial and includes periods of withdrawal and re-engagement with drug abuse and criminal behavior. In retrospect, these participants understood their lifestyle choices from a biopsychosocial perspective.

Participants believed that they had inherent psychological vulnerabilities related to poor self-regulation skills, which they believed contributed to a range of challenges in the social sphere in which their early growth and development occurred. Participants described a childhood history of conformity-related problems, exemplified by challenging mainstream society's norms, values, and behavioral expectations, which contributed to their early experience of social exclusion.

From this initial foundation, although most participants reported growing up in a supportive and social family system, they described the impact that was shaped by interactions in various social contexts (eg, school, career, sports) and relationships. Contexts perpetuate a drug-criminal lifestyle or promote social activities. However, for the participants in this study, the interaction and influence of positive social ties such as the family system, school, structured recreational activities, employment, and marriage only delayed the onset of their investment in the drug lifestyle, not preventing their involvement. In sum, participation in healthy social roles and relationships (eg, marriage, parenting, and employment) decreases when a person becomes involved in and invests in a drug-crime lifestyle. Additionally, it appears to have contributed to re-engagement in drug crime. Even if withdrawal attempts occurred, the family was considered an important resource without a social support base. Peers and opportunities to develop mastery through conformity attempts to quit were unaffected.

Discussion and conclusion

The participants' initiation of criminal behavior and drug abuse was the most consistent theme that emerged from the study. That is, many participants are involved in a drug-crime lifestyle early on, and this lifestyle framework is modeled, condoned, and encouraged within the immediate and extended family system.

Despite all participants being assured of confidentiality and informed that participation in the study would not have any positive or negative impact, there is still a possibility that participants may have intentionally misrepresented information/events.

Furthermore, it is acknowledged that self-report data can be problematic for those who could be considered career criminals or those with long-term involvement in offending and drug abuse, due to inherent problems with memory and recall over time. In particular, the internal consistency and validity of the data may be compromised by repeated engagement in similar activities and repeated states of intoxication, possibly impairing memory recall (Delisi et al., 2011). Therefore, incomplete or incorrect recollection of information may have occurred. Ultimately, however, there is no way to avoid

subjective self-report in research that examines the natural history of drug abuse and crime.

Ethics

In this research, ethical standards including obtaining informed consent, ensuring privacy and confidentiality were observed.

Acknowledgement

The cooperation of all participants in the research is thanked and appreciated.

Conflict of interest

According to the authors, this article has no financial sponsor or conflict of interest.

رابطه بین مصرف مواد و سبک زندگی مجرمانه: یک پژوهش کیفی داده بنیاد

فاطمه مسعودی نیا^۱: دانشجوی دکتری گروه روانشناسی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران
مجتبی تمدنی^۲: استادیار گروه روانشناسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: علیرغم دهه‌ها پژوهش، در مورد عواملی که ارتباط بین مصرف مواد مخدر و رفتار مجرمانه را توضیح می‌دهند اتفاق نظر وجود ندارد. در حالی که پیچیدگی در حال تکامل در روش پژوهش، عواملی را شناسایی کرده است که با دخالت در مصرف مواد مخدر و جرم مرتبط هستند، کاوش در عوامل خاص که در شروع، حفظ و توقف مصرف مواد مخدر و رفتار مجرمانه در طول زمان، در فرهنگ و زمینه اجتماعی نقش دارند، همچنان ناشناخته مانده است. **روش پژوهش:** در این پژوهش از رویکرد نظریه زمینه برای توسعه یک مدل توضیحی بر اساس تجربیات گزارش شده ۳۰ مرد مراجعه کننده به مراکز ترک اعتیاد استفاده شد که همگی دارای سابقه مشارکت در مصرف مواد مخدر و جرم بودند. **یافته‌ها:** با استفاده از تحلیل محتوای موضوعی، یک مدل متمایز پدید آمد. مدل مشارکت در مصرف مواد مخدر و جرم را به عنوان یک سبک زندگی مبتنی بر یک چارچوب زیستی-روانی-اجتماعی به تصویر می‌کشد، مسیر مدل، ترکیبی از ساختارهای فردمحور و زمینه خاص را به عنوان عوامل تأثیرگذار در سبب‌شناسی، تداوم، پایداری و درگیری مجدد توصیف می‌کند. از این مدل در مطالعات موردی برای مقایسه و تقابل کاربرد مدل مسیر با نظریه‌های موجود در ادبیات استفاده شد. **نتیجه‌گیری:** پژوهش نشان داد که ارتباط بین مصرف مواد مخدر و رفتار مجرمانه شامل عوامل پیچیده شخصی، فرهنگی و اجتماعی است که سبک زندگی مواد مخدر-جرم را به جای یک مدل ساده علی تشکیل می‌دهد. علاوه بر این، مدل‌های نظری موجود با هم تعامل دارند تا تجربیات افراد را در دوره‌های مجزا در طول درگیری آن‌ها در سبک زندگی مواد مخدر-جرم توضیح دهند. مدل زیستی-روانی-اجتماعی پیشنهادی، آسیب‌پذیری‌های روان‌شناختی زیربنایی مشترک را در بین دو نمونه فرهنگی یافت که به مشارکت در سبک زندگی مواد مخدر-جرم کمک می‌کند. با این حال، عوامل اجتماعی، خانوادگی، فرهنگی و اجتماعی متفاوت بر ارتباط در طول زندگی تأثیر می‌گذارند. این پیچیدگی بر ضرورت روش‌های درمانی چندوجهی و سامانه‌ای که شامل خانواده و فرهنگ می‌شود و نیاز به خدمات حمایتی روانی-اجتماعی تأکید می‌کند که با درمان ارائه شده در بین مجرمان دارای پیشینه مصرف مواد برای ترکیب دوباره در جامعه مرتبط است.

کلیدواژه‌ها:

رفتار مجرمانه، سبک زندگی،
اعتیاد

*نویسنده مسئول

m_tamadoni@azad.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۱۱

شیوه استناد به این مقاله:

مسعودی نیا، ف. و تمدنی، م. (۱۴۰۱). رابطه بین مصرف مواد و سبک زندگی مجرمانه: یک پژوهش کیفی داده بنیاد. فصلنامه سنجش و پژوهش در مشاوره کاربردی، ۴ (۴ پیاپی ۱۴): ۵۸-۸۲

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

مقدمه

هرکدام از این چهار مدل زمینه تنها با یک جنبه از رابطه جرم و مواد را در نظر می‌گیرد. در طی زمان و با افزایش پژوهش عواملی که در جرم، مصرف مواد و محیط در هردو سهم است به‌عنوان عوامل پیچیده و پویا تشخیص داده می‌شود. (Bennet & Halloway, 2006; French,)
 (McGeary, Chitwood, & McCoy, 2000; Sullivan & Hamilton, 2007). با توجه به ماهیت ذاتی مدل‌ها آن‌ها از نظر نگاه جبری، چارچوب طبقه‌بندی استفاده از مواد و مصرف داروی که زمینه و عاملیت انسان را نادیده می‌گیرد، مورد انتقاد قرار گرفته‌اند. (Comber & Moyle, 2014; Sampson & Laub, 2005).

یکی از نخستین موارد تشخیص پیچیدگی رابطه مواد و جرم چارچوب سه وجهی (Golstein (1985) بود. چارچوب سه وجهی شامل انگیزه اقتصادی، سامانه‌ای و تأثیر دارویی است. مسئله آن است که زمینه خشونت خرده‌فرهنگ مواد و تأثیر سمی بودن آن و فشار اقتصادی با تأمین مالی خیر مواد می‌تواند بر آغاز درگیر شدن در جرم ارتباط دارد. باوجود این، مانند مدل پیشین مدل سه وجهی نیز به دلیل نادیده گرفتن زمینه اجتماعی، پردازش روان‌شناختی و اثر افزایشی مواد - جرم در طی زمان مورد انتقاد قرار گرفته است. (Curtis, 2007).

بنابراین، پژوهش در چند دهه گذشته از کاوش اینکه آیا بین مصرف مواد و جرم رابطه وجود دارد به مستندسازی و درک الگوی درگیر شدن در مصرف مواد و جرم جدای از یکدیگر تغییر کرد. جرم‌شناسی از این نظر بیشتر به بررسی الگوهای بلندمدت درگیر شدن در جرم و اشتغال‌ها مجرمانه می‌پردازد (Delisi & Piquero, 2011; Pendergast, Haung,)
 (Hser, 2008). تمرکز بررسی‌ها روی الگوی اشتغال‌های مجرمانه ابعادی مانند مشارکت، فراوانی، تخصص، افزایش، طور شغل و فاصله در زندگی است. (Delisi & Piquero, 2011). بنابراین یکی از سؤال‌های اصلی الگوی اشتغال مجرمانه به سبب‌شناسی خصلت مجرمانه اختصاص دارد؛ یعنی میزانی که به ساختار شخصیت خاص شخص، درگیر شدن در موقعیت‌های اجتماعی یا ترکیبی از هردو ارتباط دارد (Delisi & Piquero, 20).

از عواملی که احتمالاً نوسانات مصرف مواد مخدر و دخالت در جرم را افزایش می‌دهد می‌توان تأثیر فرهنگ، زمینه سیاسی،

بررسی رابطه بین مصرف مواد مخدر و جرم یکی از مهم‌ترین عنوان‌های ادبیات پژوهشی جرم‌شناسی و علوم اجتماعی است. این رابطه در پژوهش‌های زیادی مورد تأیید قرار گرفته است (Bennet & Halloway, 2006; Chaiken & Chaiken, 1982; McBride & Swarts, 1990; Sullivan & Hamilton, 2007; Welte, Zhang, & Wiczorek, 2001; Mohajerpour et al., 2013; Ghorbani et al., 2013). باینکه پژوهشگران سعی کرده‌اند رابطه علت و معلولی بین مصرف مواد مخدر و رفتار مجرمانه برقرار کنند، یافتن شواهد برای رابطه علی دشوار است. (White & Gorman, 2000) باوجود این، پس از دهه‌ها پژوهش و یافته‌های متناقض، پژوهشگران پذیرفته‌اند که: ۱. در سطح بین‌المللی تعداد مصرف‌کنندگان مواد مخدر در میان بازداشت‌شدگان بیشتر است؛ ۲. مصرف‌کنندگان مواد بیشتر دنبال رفتار مجرمانه می‌گردند و ۳. دستگیرشدگان اغلب اعلام می‌کنند ارتکاب جرم آن‌ها به مواد مرتبط بوده است (Goldstein, 1985; Inciardi,)
 (McBride & Swarts, 1990; 1986). این یافته‌ها نشان می‌دهد که چنانچه رابطه علی بین مود و جرم وجود دارد، دادن هشدار بهترین مفهوم‌سازی از پویایی و رابطه متقابل آن است تا بررسی رابطه یک‌سویه (Welte, Zhang, & Wiczorek, 2001). به عبارتی، باینکه مصرف مواد می‌تواند ظرفیت ارتکاب به جرم را افزایش دهد، جرم نیز می‌تواند احتمال مصرف الکل و مواد را افزایش دهند. باوجود این، حتی بررسی رابطه مواد - جرم به‌عنوان یک پویایی و رابطه متقابل علی نفوذ و تأثیر فرهنگ و زمینه سیاسی اجتماعی در مصرف و درگیر شدن در جرم از جمله دوره ترک مواد یا هردو (Robinson & Burrige, 2003).

پژوهش‌ها رابطه بین مواد و جرم را فراتر از رابطه علی یک‌سویه بررسی کرده و زمینه‌های موقعیتی، فشار اقتصادی و اثر دارویی برای تبیین رابطه را در نظر می‌گیرد. (Pendergast, Huang, & Hser, 2008; H)
 پژوهش‌های در این راستا چهار مدل نظری پیشنهاد داده‌اند: ۱. جرم علت استفاده از مواد است؛ ۲. مواد علت جرم است؛ ۳. مدل عوامل علی که در آن مواد و جرم عامل علی مشترک هستند و ۴. مدل هم‌زمانی که در آن پیوند بین مواد و جرم تصادفی با یکدیگر هم‌زمان می‌شود.

انواع مشکلات دارند. وقتی دنیای اجتماعی متحول می‌شود، به مفاهیمی نو برای درک کردن آن نیازمندیم. سبک زندگی از جمله مفاهیمی است که در دنیای امروز زیاد از آن استفاده می‌شود. مطالعه سبک زندگی قابلیت بیشتری برای شناخت دقیقتر از رفتارها و پیش‌بینی آن‌ها را دارا است (Farajih, 2014). بررسی رفتارهای واقعی با رویکرد کشف انسجام و الگومند یا به عبارتی مطالعه سبک زندگی، می‌تواند جایگزینی مناسب برای بررسی نگرشها و ارزشها باشد. نتایج (Brown et al., 2016) نشان داد که بین مصرف مواد و رفتارهای مجرمانه رابطه مستقیمی وجود دارد.

همچنین تحولاتی تکنولوژیکی و گسترش استفاده از فناوریهای ارتباطی نظیر اینترنت، ماهواره و ارتباط با دنیای مدرن، فراگیر شدن آموزش و تحصیلات دانشگاهی باعث شده است جوانان جامعه ما به دنبال ارزشها و الگوهای جدید برای زندگیشان باشند به عبارتی دیگر به دنبال تجربه سبک های جدید زندگی هستند (Poorafkari, 2011). مصرف، مبتنی بر درک و شیوه ارزش گذاری است (Salehabadi, 2012)، بدین سبب امری انتخابی است که از نگرشها، ارزشها و ذوقها بر می‌خیزد. مصرف نماد ویژگیهایی است که فرد از طریق آن‌ها مورد قضاوت قرار می‌گیرد و سبک زندگی، ساختی از مجموع موقعیت‌های اجتماعی بر بنیان همان انتخاب های شخصی است. اصل انتخاب زاییده فرصت های برابر در دنیای مدرن است (Fazeli, 2018).

سبک زندگی یکی از مفاهیمی است که در متون مختلف اجتماعی-اقتصادی و فرهنگی کاربرد فراوانی دارد، این مفهوم قدمتی کمتر از یک قرن دارد و آن را محصول مدرنیته می‌دانند (Salehi, 2015). بنابراین مفهوم سبک زندگی در جامعه سنتی جایگاهی ندارد، زیرا در این دوره تجانس و هم شکلی در شیوه زندگی کردن امکان بروز تمایز را نمی‌دهد. در جامعه مدرن که تنوع و تکثر کالا و آزادی فردی در مصرف از ویژگیهای آن است، سبک زندگی متنوع امکان بروز پیدا می‌کند (Creswell, 2015). رابطه بین مصرف مواد و جرم بیشتر حالت مزمن دارد تا موقتی و اغلب بخشی از سبک زندگی مجرمانه کلی تر مفهوم سازی می‌شود (Sullivan & Hamilton, 2007). پژوهش‌های تجربی بیشتر به رابطه طولی بین جرم و مصرف مواد جهت گیری کرده‌اند. الگوی شغلی کوشش می‌کند تا از طریق بررسی

اقتصادی و اجتماعی نام برد. متاسفانه در مقابله با پدیده بزهکاری و جرم، در کشورها کمتر به جنبه‌های محیطی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی آن توجه شده است و برداشتی صرف انتظامی و قضایی موجب شده است تا مجازات مجرم در اولویت قرار گیرد و پیگرد و دستگیری وی اهمیت بیشتری داشته باشد. این در حالی است که امروزه در کنار این اقدامات به منظور پیشگیری از وقوع جرم، بررسی و شناخت شیوه های مختلف زندگی که پدیده جرم در آنها بیشتر رخ می‌دهد، می‌تواند تاثیر بسزایی در کاهش بروز رفتار مجرمانه داشته باشد، از یک دید کلی جرم شامل رفتاری است مخالف نظم اجتماعی که مرتکب آن را در معرض مجازات یا اقدامات تأمینی، تربیتی، مراقبتی، درمانی قرار می‌دهد (Lee, 2016).

به عبارت دیگر به هر عمل یا ترک عملی که در قانون پیش‌بینی شده و برای آن ضمانت اجرایی، کیفری و مجازات در نظر گرفته شده جرم اطلاق می‌شود، رفتار مجرمانه فعل یا کنشی است که افراد در زندگی روزمره و در شیوه زندگی شان در نقض هنجارهای قانونی و اجتماعی انجام می‌دهند و در آن صورت خود را در مواجهه با الزامات قانونی می‌یابند. در دنیای امروز جرم مسئله ای اجتماعی تلقی می‌شود، نه مشکل اخلاقی مربوط به افراد. سازمان‌های تخصصی جهان و پژوهشگران رشته های مختلفی مانند جرم شناسی، جامعه شناسی، حقوق، روانشناسی و حتی اقتصاد آن را مورد کاوش علمی قرار می‌دهند و کوشش های زیادی را در سطح خرد و کلان برای شناخت انگیزه های رفتار مجرمانه و عوامل متنوع موثر بر آن انجام می‌دهند (Fathi, 2017).

افزایش جمعیت و توزیع نامتعادل آن در مناطق شهری بویژه شهرهای بزرگ، افزایش بیکاری، بحران‌های اقتصادی، مهاجرت، تغییرات سریع فرهنگی و اقتصادی سبب تحولات و مشکلات عظیمی در سطح جامعه شده است، افراد با توجه به این مشکلات و با اهمیت به ساختارهای حاکم، شیوه زندگی مناسب را بر می‌گزینند و در رویارویی با این مصائب در صدد یافتن چاره ای بهتر برای حل آن برمی‌آیند (Charmaz, 2019).

غالباً افرادی که مرتکب رفتار مجرمانه می‌شوند دارای یک یا چند شیوه زندگی محوری دردوران حیات خود هستند، برخی سبکی عقل گرا، برخی دیگر سبکی مذهبی، سبکی منفعل یا سبکی فعال در زندگی خویش برای برخورد با

زیسته آن‌ها بود. پژوهش بر منطق ذهنی و معنایی تأکید ورزید که مشارکت‌کنندگان دربارهٔ رویدادها، تجربیات، احساسات، محیط‌ها و زمینه‌هایی داشتند که در طول زندگی خود تا زمان مصاحبه با آن‌ها مواجه بوده‌اند؛ بنابراین، این پژوهش با هدف تشخیص معتادان بزرگسال دارای سابقهٔ جرم در طول زمان برای درک مشارکت آن‌ها در رابطه مواد مخدر و جرم در طول زندگی خود انجام شد. تفاوت‌های ظریف ارتباط مشارکت‌کنندگان با هر دو فعالیت به طور جداگانه و با هم با نظریات غالب مقایسه شد. مطابق با رویکرد نظریه زمینه‌ای، از یک روش نمونه‌گیری نظری غیر احتمالی برای بررسی رابطه مواد مخدر-جرم در جمعیت هدف استفاده شد. گام اولیه برای تعیین اندازه نمونه، شرکت در فرآیند نمونه‌گیری هدفمند از طریق توسعه مجموعه‌ای از معیارهای انتخابی از پیش تعیین‌شده بر اساس ویژگی‌های زیر بود. جامعه موردبررسی در این پژوهش معتادان مراجعه‌کننده برای ترک اعتیاد به مراکز مرتبط بودند. گروه نمونه براساس اشباع نظری ۳۰ نفر بود.

ابزار پژوهش

۱. **مصاحبه:** ابزار مورد استفاده در این پژوهش مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته بود. از همه شرکت‌کنندگان سوال‌های یکسانی پرسیده شد، ولی آن‌ها در پاسخگویی به سوال‌ها آزاد هستند تا به هر صورت که می‌خواهند پاسخ دهند. در این پژوهش، پژوهشگر با سوال‌های باز و کلی که مبتنی بر موضوع و جریان پژوهش است و از قبل تدوین شد مصاحبه را آغاز و بر اساس پاسخ‌های شرکت‌کنندگان سوال بعدی پرسیده شد. محور سوالات مصاحبه برگرفته از مفاهیم نظریه‌های تخصصی در زمینه سبک زندگی مجرمانه و مصرف مواد، نظریات و تجربیات استاد راهنما و پژوهش‌های پیشین بود (پرسشنامه محقق ساخته).

شیوه اجرا. از مشارکت‌کنندگان خواسته شد تا در طی مصاحبه، به‌عنوان روش اصلی جمع‌آوری داده‌ها، شرحی از تجربیاتشان ارائه دهند. به‌عنوان یک گروه از مشارکت‌کنندگان، معتادان مرد بالغ مراجعه‌کننده به مراکز ترک اعتیاد به‌عنوان یک گروه به حاشیه رانده در نظر گرفته می‌شوند. جمع‌آوری حقایق در مورد زندگی مشارکت‌کننده در طول مصاحبه و برون‌یابی داده‌ها در مورد ارتباط احتمالی بین مصرف مواد مخدر و رفتار مجرمانهٔ فرد، از طریق به دست آوردن اطلاعات اضافی در مورد احساسات و

رابطهٔ بین مواد و جرم در طی زمان و در زمینهٔ سبک‌زندگی مجرمانهٔ مزمن توجه کند (Sullivan & Hamilton, 2007). بنابراین تبیین رابطهٔ مواد - جرم نوسان‌های در استفاده از مواد و درگیرشدن در رفتار مجرمانه را بررسی می‌کنید.

بر این اساس سبک زندگی موجب تشدید انسجام درون گروهی و از طرفی عامل تمایز جدا شدن گروه‌های اجتماعی از یکدیگر خواهد شد (Moghimi, 2017). مسئله اساسی این است که تنوع بیحد و حصر در سبک زندگی موجب تشدید جدایی گروه‌ها از یکدیگر و تضعیف روابط بین گروهی و در نتیجه رشد بینظمی اجتماعی خواهد شد. تشدید انسجام درون گروهی و تضعیف انسجام بین گروهی ممکن است همبستگی اجتماعی ملی را دچار نقصان می‌کند (Davies & Dwey, 2013).

مسئله تخلفات مرتبط با مواد مخدر یکی از پیچیده‌ترین چالش‌هایی است که در حال حاضر جامعه‌ایران با آن مواجه است. افزایش تخلفات مواد مخدر در ایران باعث این آگاهی فزاینده شده است که ایران با یک مسئله اجتماعی عمده مواجه است (Fernandez, 2014).

این پژوهش در پی بررسی رابطه سبک زندگی مجرمانه جوانان و گرایش به مصرف مواد مخدر است. به عبارت دیگر این پژوهش درصدد پاسخگویی به این سؤال است که چه رابطه‌ای بین مصرف مواد و سبک زندگی مجرمانه وجود دارد؟

روش پژوهش

روش این پژوهش کیفی از نوع داده‌بنیاد (نظریه زمینه) است. روش کیفی انتخاب‌شده با رویکرد روایتی (Leahry, 2014) منطبق است. به این معنا که درک مشارکت‌کنندگان در مورد چگونگی شروع، تغییر، توقف و شروع مجدد رابطه مواد مخدر و جرم در طول مسیر زندگی آن‌ها بررسی شد. از منظر پدیدارشناسی، هدف پژوهش بررسی ارتباط بین مصرف مواد مخدر و جرم در بین معتادان مرد بالغ مراجعه‌کننده به مراکز ترک اعتیاد بود؛ مانند بسیاری از رفتارهای انسانی، درگیری فرد در مصرف مواد مخدر و رفتار مجرمانه یک پدیده اجتماعی پیچیده است؛ بنابراین برای دستیابی به اهداف پژوهش، انتخاب رویکردی پویا و تعاملی برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها ضروری بود. اساس این پژوهش اخذ برداشته‌های شخصی مشارکت‌کنندگان در مورد تجربیات

درصد بین ۳۶ تا ۴۵ سال سن داشته اند. ۳۶/۷ درصد هم بالا ۴۵ سال سن داشته اند. ضمن میانگین سنی افراد نمونه آماری حدود ۳۹ سال بوده است. سابقه مصرف مواد ۲۰ درصد افراد زیر ۵ سال بوده، ۱۳/۳ درصد بین ۶ تا ۱۰ سال، ۱۰ درصد بین ۱۱ تا ۱۵ سال، ۳۰ درصد هم بین ۱۶ تا ۲۰ سال سابقه مصرف مواد داشته اند. ۲۶/۷ درصد هم بالای ۲۰ سال سابقه مصرف مواد داشته اند. ضمن میانگین سابقه مصرف مواد افراد نمونه آماری حدود ۱۶ سال بوده است.

فرایند رمزگذاری که در بخش روش پژوهش توضیح داده شد به هشت دسته اصلی انجامید که بر پایه نظریه داده بنیاد به دست آمد. جدول ۱ خوشه‌های اصلی و کدهای مربوطه را نشان می‌دهد که از تحلیل موضوعی موردی، متوالی و تحلیل مقایسه‌ای موردی به دست آمده است. در بین شرکت کنندگان دسته‌بندی‌های اصلی کدهای باز به روشی ارائه می‌شود که شرکت کنندگان تجربیات خود را توصیف کرده و درک کرده‌اند. همان‌طور که در جدول زیر مشاهده می‌شود، هشت دسته اصلی (به صورت برجسته) از داده‌ها بیرون آمده است هر کدام با رمزهای مربوطه ارائه می‌شوند.

واکنش‌های مرتبط با هر رویداد زندگی مورد بحث، غنی‌تر می‌شود. باید خاطرنشان کرد که هر یک از مشارکت کنندگان در گفتن روایت خود، داستان‌های زندگی خود را در طول زمان در جستجوی انسجام، معنا و تداوم در زندگی خود قالب‌بندی، احیا، بازگویی و تجدید نظر کرده‌اند. روایت زندگی در حال تکامل هر مشارکت کننده ذهنی است و اذعان می‌شود که دقت وقایع زندگی و توالی وقوع این رویدادها ممکن است در طول زمان کاهش یافته باشد. در تأیید محدودیت‌های عینیت داده‌ها، همچنین بایستی خاطرنشان شود که پژوهش یک موضع هستی‌شناختی نسبی‌گرایانه داشت. این پژوهش بر این درک استوار است که هیچ واقعیت عینی یا «حقیقت» وجود ندارد، بلکه واقعیت‌های متعددی وجود دارد که همگی تحت تأثیر زمینه هستند.

یافته‌ها

به لحاظ ویژگی‌ها جمعیت شناختی، سن ۱۶/۷ درصد افراد زیر ۲۵ سال بوده، ۲۳/۳ درصد بین ۲۶ تا ۳۵ سال، ۲۳/۳

جدول ۱. طبقات و رمزهای منطبق با آن

رمز	طبقه ۱: آسیب پذیری روان شناختی
رمز ۱: حساسیت به تجربه کسالت	
رمز ۲: حساسیت به تأثیر همسالان	
رمز ۳: مهارت‌های مقابله و تصمیم‌گیری ضعیف	
رمز ۴: ارزیابی ناکارآمد خودکارآمدی	
رمز ۵: ناتوانی در تأخیر در ارضاء	
رمز ۶: بیماری‌های روانی	

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

<p>رمز ۱: لذت جسمانی، رابطه جنسی و مهمانی</p> <p>رمز ۲: خود قدرتمند در هنگام خود بی‌کفایت در هشیاری</p> <p>رمز ۳: ناتوانی در تحمل عادی بودن و کارهای روزمره</p> <p>رمز ۱: حمایت خانواده در صورت پذیرش</p> <p>رمز ۲: حمایت دوستان مشروط به عدم مصرف</p> <p>رمز ۱: مستحق مواد</p> <p>رمز ۲: مظهر مواد</p> <p>رمز ۳: اسناد سوگیری</p> <p>رمز ۱: استفاده از مواد مختلف برای تنظیم و بهبود هیجان</p> <p>رمز ۲: انتخاب زمان و نحوه جرم</p> <p>رمز ۳: توانایی دست برداشتن</p> <p>رمز ۴: سبک زندگی انتخابی در مقال سبک زندگی مفید اجتماعی</p> <p>رمز ۱: فاصله خود از گروه‌های مفید اجتماعی</p> <p>رمز ۲: توزیع مواد و رفتار مجرمانه به‌عنوان شغل</p>	<p>طبقه ۲: قدرت، پول، مسائل جنسی تعیین‌کننده خودارزشمندی</p> <p>طبقه ۳: استفاده از مواد و رفتار خشن منجر به جدایی از خانواده</p> <p>طبقه ۴: تغییر اسناد سرزنش</p> <p>طبقه ۵: حفظ اراده</p> <p>طبقه ۶: تعلق و مهارت در دستیابی به مواد و ارتکاب به جرم</p>
--	---

شرکت‌کنندگان بی‌حوصلگی را ناخوشایند، تکراری، پایدار در طول زمان و در تمام زندگی گزارش کردند. در طول دوره‌های شروع به مصرف اولیه مواد و رفتارهای نابهنجار، شرکت‌کنندگان در مورد تجربه بی‌حوصلگی و خستگی در محیط مدرسه صحبت کردند که به نظر می‌رسد از مشکلات مربوط به توجه و تمرکز در محیط مدرسه، مشارکت ضعیف در آموزش، سرمایه‌گذاری محدود خانواده یا حمایت در دستیابی به اهداف آموزشی و مشارکت محدود در فعالیت‌های تفریحی ساختارمند خارج از محیط آموزشی همراه بود.

«من توی مدرسه همش بی‌حوصله بودم و با چند تا از همکلاسی‌ها وسایل بچه‌ها یا سر راه از مغازه دزدی می‌کردیم و غیره و غیره» (شرکت‌کننده ۱۲)

حساسیت به بی‌حوصلگی در بزرگسالی پابرجا بود، به طوری که حتی برای آن دسته از شرکت‌کنندگانی که یک سبک زندگی اجتماعی ایجاد کرده بودند (رابطه‌ای عاشقانه، مشغول به کار یا ازدواج کرده بودند و گزارش داده بودند که بدون جرم و مواد مخدر هستند) این تجربه را به حالت‌های تکراری ادامه دادند. بی‌حوصلگی که احساس می‌کردند قادر به مدیریت و کاهش آن نیستند.

«وقت رفتن سر کار یا مواد مصرف نمی‌کردم، زندگی خیلی خسته‌کننده بود. من همیشه سعی می‌کردم خودمو مشغول کنم» (شرکت‌کننده ۳)

توصیف طبقه ۱: آسیب‌پذیری روان‌شناختی اولین طبقه اصلی مربوط به درک مشارکت‌کنندگان از شروع مصرف مواد مخدر و رفتار مجرمانه برای شرکت‌کنندگان است، نخستین استفاده در اواخر دوران کودکی یا اوایل نوجوانی با استفاده از آینده‌نگری شروع شد. مشارکت‌کنندگان شروع مصرف مواد مخدر و رفتارهای مجرمانه را به آسیب‌پذیری‌های روانی اولیه نسبت دادند و معتقد بودند برایشان ذاتی شده و در طول زمان پایدار مانده است. آن‌ها مواردی مانند استرس، ناتوانی در تأخیر در ارضاء، مشکل در حفظ توجه و تمرکز، حواس‌پرتی و حساسیت به ناراحتی‌های احساسی و/یا روانی را گزارش کردند. رمزهایی که در این طبقه اصلی قرار می‌گیرند با یکدیگر پیوند ناگسستگی دارند و از داده‌ها به‌عنوان عوامل مؤثر در دوره شروع، مداخله مداوم از جمله ترک اجباری یا دستگیری و پس از دوره‌های توقف، مصرف مجدد و رفتارهای مجرمانه بود.

توصیف رمز ۱: حساسیت به تجربیات خستگی و کسالت بیشتر از شرکت‌کنندگان دلیل شروع مصرف مواد مخدر و رفتارهای مجرمانه را بی‌حوصلگی گزارش کردند.

«شب‌ها اصلاً حوصله ندارم و کارهای مجرمانه انجام می‌دم» (جنایت) (شرکت‌کننده ۱۲)

«سعی می‌کنم با مواد و یا جرم این کسالت را بشکنم» (شرکت‌کننده ۹)

گرفتم و علت اصلی گرایش به مواد افیونی را همین عامل می‌دانم (مشارکت‌کننده ۲).

اهمیت این موضوع خودکارآمدی به لحاظ تأثیری که در سرنوشت فرد می‌گذارد، بسیار زیاد است و چه بسا تعلق در شناخت توانمندی‌های خود، عواقب جبران‌ناپذیری به بار آورد. البته برخی به صورت ذاتی و یا تحت تأثیر تربیت خانوادگی، ناکارآمد هستند، اما باید اشاره کرد که خودکارآمدی نوعی فن و مهارت محسوب می‌شود و هر فردی نیاز دارد که آن را بالفعل نماید. خودکارآمدی می‌تواند بر کیفیت زندگی افراد معتاد تأثیر بسیاری بگذارد و باید اشاره کرد که این موضوع ارزش‌های درونی خود آن‌ها است.

توصیف رمز ۵: ناتوانی در تأخیر در ارضاء

برخی از مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که ناتوانی در تأخیر و ارضای برخی نیازهای عاطفی و هیجانی باعث سرخوردگی و شکست آن‌ها شده و این امر موجب گرایش آن‌ها به مواد مخدر گردیده است. من صرفاً برای ارضای حس کنجکاوی هایم به مصرف مواد روی آوردم. (مشارکت‌کننده ۱).

این مشکلات روان‌شناختی منجر به مشکلات روانی مانند افسردگی یا اختلالات اضطرابی در آن‌ها شده است.

توصیف رمز ۶: بیماری‌های روانی

برخی از مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که آن‌ها تجربه بیماری‌های روانی دارند که در اثر مصرف مواد مخدر آن‌ها افزایش یافته و/یا به وجود آمده است. برخی معتقد بودند که شروع مصرف آن‌ها به دلیل تشخیص اختلال در دوران کودکی مانند بیش‌فعالی و نقص توجه بود. اختلال (ADHD)

«من به اختلال بیش‌فعالی مبتلا بودم و از ۷ سالگی تحت درمان با دگزامتازین و ریتالین قرار گرفتم. یه بار هم درمان از نالترکسون استفاده کردم، اما فکر می‌کنم استفاده از مواد به همین مشکل مربوط بشه.» (مشارکت‌کننده ۱۲)

«من مجبور شدم حرکت بعدی رو بزمنم و اونا منو به خاطر بیش‌فعالی تحت درمان دگزامتازین قرار دادن.» (مشارکت‌کننده ۱۳)

مانند موارد ذکر شده در بالا، برخی از مشارکت‌کنندگان تمایل خود را برای داروهای محرک (آمفتامین) به‌عنوان علامت یا پیامد بیماری روانی از قبل خود دانستند، اما برخی دیگر، مواد مخدر را وسیله‌ای برای توجیه ضعف خود و واکنش طبیعی به اختلال بیش‌فعالی در نظر گرفتند. مشارکت‌کنندگان دیگر

مشارکت‌کنندگان مرد، نه تنها ثبات شیوه زندگی اجتماعی آن‌ها «خسته‌کننده» و بیش‌ازحد قابل پیش‌بینی بود (که به‌خودی‌خود ناخوشایند تلقی می‌شد)، بلکه آن‌ها سرمایه‌گذاری کمی روی زندگی اجتماعی انجام دادند یا لذت و تسلط کمی را از اجتماع به دست آوردند. فعالیت‌ها و رابطه‌ای که در آن مشغول بودند میل به هیجان همراه با تمایل به کاهش تجربه کسالت‌باری زندگی به‌عنوان یک عامل قوی که در انتخاب آن‌ها برای استفاده از مواد مخدر و مشارکت در جرم نقش داشته است.

توصیف رمز ۲: حساسیت به تأثیر همسالان

تعدادی از مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که آن‌ها تحت تأثیر دوستان و افراد ناباب به مصرف مواد مخدر روی آورده اند. ناآگاهی خودم و لذت طلبی در کنار دوستان ناباب منجر به مصرف مواد گردید (مشارکت‌کننده ۱۲) «دلیل اولین بار مصرف مواد مخدر بواسطه پدرم بود و سپس وجود دوست ناباب در محل زندگی‌مان انرا تشدید بخشید (مشارکت‌کننده ۱۶).

همانند موارد ذکر شده برخی افراد وجود مصرف‌کننده در خانواده را عامل اصلی دانسته‌اند و برخی دیگر نیز عامل وجود دوستان ناباب را مهمتر دانسته‌اند.

توصیف رمز ۳: مهارت‌های مقابله و تصمیم‌گیری ضعیف

تعدادی از افراد مشارکت‌کننده ناتوانی در برخورد با مشکلات و مسائل زندگی که برای شان حادث شده است را عنوان نموده‌اند. «ناتوانی در حل مشکلات و مسائل زندگی ام باعث اعتیادم گردید» (مشارکت‌کننده ۴).

به نظر می‌رسد افسردگی، استرس و اضطراب از مهم‌ترین عواملی است که باعث شده است قدرت تصمیم‌گیری افراد معتاد به طور قابل توجهی کاهش پیدا کند. انسان‌ها در مسیر زندگی و عمر خود دائم با موقعیت‌های جدید روبرو می‌شوند و ناگزیر به تصمیم‌گیری هستند. این تصمیم‌های ریز و درشت نقش مهمی در زندگی آن‌ها ایفا می‌کند و نتیجه درست یا غلط بعضی تصمیم‌ها می‌تواند مسیر زندگی فرد را به کل تغییر دهد. البته برخی از تصمیم‌گیری‌ها کوچک و ساده است و چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد، اما در مقابل، مسائل بزرگ‌تری وجود دارد که تصمیم‌گیری در مورد آن‌ها به زمان طولانی‌تری نیاز دارد.

توصیف رمز ۴: ارزیابی ناکارآمد خودکارآمدی

برخی از مشارکت‌کنندگان عامل خودکم‌بینی را موجب مصرف مواد مخدر دانسته‌اند. من خودم را خیلی دست کم

خیلی از مفاهیم زندگی را خوب فهمیده‌ایم. امروزه اقتصاد سرمایه‌داری دقیقاً یک اقتصاد معطوف به هدف و معطوف به سود است. در این بین اگر درآمد افراد منجر به تولید شود، می‌توانند اشخاص بیشتری را استخدام کنند و سود بیشتری کسب کنند. برخی نیز معتقدند خوشبختی و رفاه در افزایش سود است.

البته نمی‌توان پول را ابلیس دانست و نگاه‌هایی که همه چیز را سیاه می‌بیند در بحث ما جایی ندارد. ولی به‌رحال پول دنیای ما را زیرورو کرده است. وقتی طبقه آدم‌ها عوض می‌شود فکر آن‌ها هم عوض می‌شود. اصل بهره‌وری نمایان گر اقتصاد سرمایه‌داری است. این اصل نسبت به بیکار شدن و له شدن آدم‌هایی که بیکار می‌شوند ساکت است. پول با خود منطق خاص خود و نگاه خاص خود و عالم خاص خود را می‌آورد و همه چیز را زیرورو می‌کند.

توصیف رمز ۱: لذت جسمانی، رابطه جنسی و مهمانی تعدادی از مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که آن‌ها به علت لذت‌جویی به مصرف مواد مخدر روی آورده‌اند. صرفاً به خاطر لذت طلبی و همچنین به دلیل کمبود عاطفی - هیجانی به مواد مخدر روی آوردیم (مشارکت‌کننده ۱)

در حالت کلی در این زمینه می‌توان گفت که لذت‌های جسمانی اعتباری نداشته و از نگاه اهل بصیرت، ارزش و مقداری ندارند. انسان در این لذت‌ها با چهارپایان، حشرات و سایر حیوانات شریک است. آنچه در هنگام «خوردن»، لذت می‌دانیم، چیزی نیست جز دفع رنج «گرسنگی». از همین جهت است که هنگام سیرشدن، دیگر از خوردن لذتی نمی‌بریم. این موضوع نشان‌دهنده‌ی این نکته است که رهایی یافتن از درد و رنج‌ها یا همان لذت‌های جسمانی، اموری غیر از حصول رتبه‌های کمالی هستند.

توصیف رمز ۲: خود قدرتمند در هنگام خود بی‌کفایت در هشیاری

برخی از مشارکت‌کنندگان اظهار نموده‌اند احساس بی‌کفایتی و ناتوانی داشته‌اند. «شدیدا احساس بی‌کفایتی و ناتوانی داشتم» (مشارکت‌کننده ۳).

بی‌کفایتی در هر کس به اندازه‌ی بادهایی است که محقق نشده است. یعنی هر کس باید‌هایی برای خودش دارد که هر چقدر به آن‌ها نرسد احساس بی‌کفایتی در او بیشتر می‌شود. بی‌کفایتی در واقع به معنای احساسی است از بی‌عرضگی و نالایقی. احساس بی‌کفایتی احساسی درونی است که عامل آن اغلب به کودکی فرد بازمی‌گردد. وقتی والدین ارزش فرد

مصرف مواد مخدر بود که به تجربه یک بیماری روانی انجامیده بود.

«من اسکیزوفرنی دارم ... به دلیل مصرف مواد مخدر دیونه شدم.» (مشارکت‌کننده ۱۷)

«تأثیر بلندمدت؛ مشکلات روانی؛ فکر می‌کنم چیزهایی هست که نیست، فکر می‌کنم پلیس همیشه دنبالمه، همش شک داشتم، صداهایی می‌شنیدم، افسردگی داشتم.» (مشارکت‌کننده ۳)

«من شیشه مصرف کردم و اون به مغزم موز فرستاد، من بعد مصرف شیشه دیونه شدم.» (مشارکت‌کننده ۸)

علیرغم اثرات سوء بیماری روانی، هیچ‌یک از مشارکت‌کنندگان که از بیماری روانی رنج می‌بردند استفاده مواد مخدر را متوقف نکردند، در عوض، برخی از مشارکت‌کنندگان تلاش کردند علائم بیماری روانی را با تغییر در مصرف مواد کنترل کنند.

«سر من نمی‌تونه دیونگی و شیشه را تحمل کنه، بنابراین تصمیم گرفتم تریاک بکشم مخلوط بین دیونگی و شک و تریاکه که شما را به فنا می‌ده.» (مشارکت‌کننده ۸)

طبقه ۲: قدرت، پول، مسائل جنسی تعیین‌کننده خودارزشمندی

تعدادی از مشارکت‌کنندگان گفته‌اند به خاطر لذت طلبی و لذت‌جویی ناشی از توهم قدرت به مواد مخدر روی آورده‌اند (مشارکت‌کننده ۱۹ و ۲۹)

دنیای مدرن اقتضائاتی دارد و تنهایی مدرن یکی از این اقتضائات است. شاید بتوان گفت حال‌وروز انسان ماقبل مدرن مقداری بهتر بوده است. جنس تنهایی او متفاوت است و شاید قدری معنادارتر است و از لحاظ کمی و کیفی با تنهایی انسان مدرن قابل مقایسه نیست. ارزش‌ها در گذشته بسیار وسیع بود. نگاه انسان مدرن این است که به همه چیز به‌عنوان ذخیره انرژی نگاه می‌کند و می‌خواهد آن را تبدیل به پول کند. پول روابط وسیعی بین افراد ایجاد می‌کند و خیلی از غریبه‌ها را با هم آشنا می‌کند و خیلی از دشمن‌ها را با هم دوست می‌کند، اما ارتباط خشک و بی‌روح ایجاد می‌کند. مثل مسکنی است که جای درمان را می‌گیرد یا شبه غذایی که جای غذا را می‌گیرد. یک نوع اتحاد ایجاد می‌کند اما نه اتحاد جان‌ها و دل‌ها، بلکه اتحاد در اهداف و سود و اتحاد در چقدر و اتحاد در پروژه و به تعبیر ساده دوستی مبتنی بر منفعت.

اگر کسی پول را خوب بشناسد دنیای مدرن را شناخته است. پول یک اعتبار است که اگر مفهوم اعتبار را خوب بفهمیم

برخی از افراد شرکت کننده گفته اند خانواده ناآگاه و مصرف یکی از اعضای خانواده (عمدتا پدر و در برخی موارد مادر و برادر) باعث گرایش آن‌ها به مصرف مواد مخدر شده است. (مشارکت‌کننده ۱۱ و ۱۵)

تعدادی از افراد بیان کرده اند فقر خانواده منجر به اعتیادشان شده است (مشارکت‌کننده ۹) در عین حال تعداد دیگری هم اذعان نموده اند محیط زندگی اطراف آن‌ها باعث این بلی خانمان‌سوز بوده است. (مشارکت‌کننده ۱) خانواده مهم است چون انسان نمی‌تواند همیشه به‌تنهایی زندگی کند. افراد به حمایت و عشق دیگران نیاز دارند و در مقابل نیز به آن‌ها عشق و حمایت هدیه می‌کنند. هر انسانی در کنار نیازهای اساسی و فیزیکی، نیازهای عاطفی هم دارد که برای سلامت روح و روان او بسیار ضروری هستند. همه به دنبال محبت، درک شدن، احساس تعلق و عشق هستند و اهمیت خانواده هم در همین‌جا مشخص می‌شود چون اعضای خانواده می‌توانند این نیازها را برای هم برطرف کنند، احساس عشق، شادی و در کنار هم بودن. اعضای خانواده، شناخت کاملی از هر عضو خانواده دارند، عادات و رفتارهای همدیگر را می‌شناسند و می‌دانند که در طول زندگی خود با چه چیزهایی روبرو بوده‌اند. بنابراین برای اکثریت افراد شرکت کننده خانواده نقش اساسی در زندگی آن‌ها داشته است و تاثیر بی‌بدیلی در روند ابتلا و بعضا درمان آن‌ها ایفا نموده است.

توصیف رمز ۲: حمایت دوستان مشروط به عدم مصرف بخش قابل توجهی از افراد شرکت کننده و شاید بتوان گفت اکثریت ایشان، تاثیر دوستان صمیمی خود را در زندگی شان مهم دانسته اند که نتایج حاصله هم حاکی از این موضوع است. (مشارکت‌کنندگان ۸ و ۱۶ و ۱۸ و ۲۱ و ۲۲).

فرد اگر نتواند هویت تثبیت شده‌ای پیدا کند، تعادل روانی وی به هم می‌خورد و دچار ناامیدی، گوشه‌گیری، انزوا، بی‌اعتمادی خواهد شد که می‌تواند زمینه‌ساز سوء مصرف مواد یا اعتیاد شود. اغلب این افراد گفته اند دوستان آن‌ها اطرافیان خود را هم به مصرف تشویق می‌کنند. هرچند خیلی از افراد این تعارفات و تشویق‌ها را بی‌تاثیر می‌پندارند. اما واقعا تاثیر دوستان در اعتیاد بسیار مهم است. در واقع بیشتر اعتیادها از نوجوانی شروع می‌شوند. برای یک نوجوان و یا جوان دوستان اهمیت زیادی دارند. آن‌ها تلاش می‌کنند از عقاید و افکار هم سن‌های خود پیروی کنند؛ در واقع آن‌ها این کار را برای آنکه عضوی از آن گروه باشند انجام می‌دهند. حال اگر این دوستان

را وابسته به عملکرد او می‌دانند زمینه بروز این احساس پدید می‌آید. در این شرایط ذهن فرد احتمالا عملکردش را معادل دوست‌داشتنی بودنش می‌پندارد و از آنجایی که کامل و بی‌عیب و نقص بودن برای هیچ کس میسر نیست چنین فردی مستعد احساس بی‌کفایتی است.

پس بی‌کفایتی در بین معتادان یک احساس است و نه یک واقعیت بنابراین افرادی که مواد مخدر مصرف می‌کنند می‌توانند با تغییر در احساسات خود، مثبت بودن و انگیزه دادن به خود و غلبه بر تفکرات منفی و مخرب در احساس بی‌کفایتی نیز تغییر ایجاد کنند. به همین روال باید در ذهن و روان خود به دنبال راهی برای تجربه احساسات خوشایندتر و سالم‌تر باشند که بتواند افراد را رشد دهد و در جهت بهبود قرار بگیرند.

توصیف رمز ۳: ناتوانی در تحمل عادی بودن و کارهای روزمره تعدادی از مشارکت‌کنندگان گفته اند شرایط عادی برایشان سخت جلوه نموده و قادر به انجام کارهای خود از جمله کارهای روزمره نبودند. چندان قادر به انجام کارهای روزمره خود نبودم. مشارکت‌کننده ۴ تنبلی به معنای احساس کرختی مداوم، اهمال کاری دائم، حذف فعالیت بعد از اتخاذ تصمیم است. این حالت همانند سایه سنگینی است که افراد معتاد را در تاریکی انباشته شدن کارهای انجام‌نشده قرار می‌دهد. فعالیت مفید را از آن‌ها ربوده و باعث راکد شدن مسیر زندگی می‌شود. هر ویژگی و حالتی بنا به عوامل مختلف پدید می‌آید و صفت تنبلی نیز از این قاعده مستثنی نیست. طبقه ۳: استفاده از مواد و رفتار خشن منجر به جدایی از خانواده

به نظر می‌رسد شرایط زیست به دلیل مسائل و مشکلات از جمله شکاف نسل‌ها به شکل عمده، کلیدواژه جدایی از خانواده را بیش از پیش پررنگ کرده است. رابطه سرد با خانواده عذاب‌آور است ولی می‌توان مانع آسیب رسیدن به روابط خانوادگی خود شد و یا در صورت آسیب به این روابط، این وضعیت را کنترل کرد. وقتی عضوی به انتخاب خودش خانواده را ترک می‌کند و از نزد خانواده می‌رود، ممکن است دل سایر اعضای خانواده برای او تنگ شود و دچار احساس ناخوشایند ترس، نگرانی، غم، خشم و ناامیدی شوند. بخصوص اگر هیچ امیدى به بازگشت او نداشته باشند. در این صورت، غم جدایی و ازهم‌پاشیدگی خانواده ممکن است دردناک‌تر و پیچیده‌تر از غم از دست دادن یک عزیز باشد.

توصیف رمز ۱: حمایت خانواده در صورت پذیرش

ارضا این نیاز، به راحتی با گروه مورد نظر خود هم‌نوا می‌کنند، هنجارهای گروه خود را می‌پذیرد و از عقاید آن‌ها تقلید می‌کنند. با هدف رسیدن به استقلال، شروع به سازمان‌دهی گروه‌های اجتماعی خاص خود می‌کنند.

رمز ۲: مظهر مواد

تعدادی از افراد شرکت‌کننده اظهار نموده‌اند معمولاً اولین مصرف‌کننده مواد به دنبال تعارف‌های دوستان رخ می‌دهد، ارتباط دوستی با همسالان مبتلا به مواد مخدر، عامل زمینه‌ساز قوی برای ابتلای نوجوان به اعتیاد است. نوجوانان به تعلق داشتن به یک گروه بسیار نیازمندند و بیشتر پیوستن به گروه‌هایی که مواد مصرف می‌کنند، بسیار آسان است. هر چه پیوند فرد با خانواده، مدرسه و اجتماعات سالم کمتر باشد، احتمال پیوند او با این قبیل گروه‌ها بیشتر است.

رمز ۳: سوگیری شناختی یا سوگیری در اسناد

هنگام رمزگذاری مصاحبه‌ها مشخص شد که مشارکت‌کنندگان تمایل دارند مسئولیت اعتیاد و جرم را به منابع درونی و بیرونی مطابق با تعصب به خود اختصاص دهند، یعنی در طول روایت‌های مشارکت‌کننده، هنگام بحث در مورد توانایی خود برای کنار گذاشتن از توهین یا استفاده از مواد مخدر (مثبت یا رفتارهای مطلوب اجتماعی)، آن‌ها تمایل داشتند که موفقیت خود را به عوامل درونی (نقاط قوت یا ویژگی‌ها) نسبت دهند، اما هنگام بحث در مورد دخالت خود در فعالیت‌های منفی (رفتار مجرمانه)، آن‌ها تمایل مقصر را به موقعیت، رویدادها یا افرادی نسبت دادند.

«وقتی بزرگ می‌شی و از خونه می‌زنی بیرون همه هر اتفاقی ممکنه بیفته. آدم دوست نداره این کارها را انجام بده اما مگه می‌ذارن و آدمو مجبور می‌کنن.» (مشارکت‌کننده ۳۰)

«من شیشه و لوازم دزدی می‌فروختم ... اما باید از یه دختر نگهداری می‌کردم که هزینه داشت.» (مشارکت‌کننده ۱۹)

سوگیری حالت خود محافظتی دارد، زیرا می‌تواند بین خود و رفتار فاصله روان‌شناختی ایجاد کند. اتکا به سوگیری و اسناد بیرونی و مقصر کردن دیگران در نقل‌قول‌های بالا مشهود است، در مواردی که احساس دوگانگی پدیدار شد، افزایش یافته است.

نکته جالب‌توجه این است که مردان با توجه به موفقیت در شیوه زندگی جرم و مواد مخدر را به مردان نسبت می‌دهند. توانایی پول درآوردن، جلوگیری از شناسایی پلیس یا کسب موقعیت اجتماعی بین مجرمان، اغلب به آنچه مردان تصور می‌کردند نسبت داده می‌شود. ویژگی‌ها شخصیتی قوی‌ای

معتاد باشند، احتمال گرایش به سمت مواد به میزان زیادی افزایش پیدا می‌کند. ارتباط و دوستی با همسالان مبتلا به سوء مصرف مواد، عامل زمینه‌ساز قوی برای ابتلای افراد به اعتیاد است. برخی از افراد شرکت‌کننده گفته‌اند در ابتدا دوستانشان مواد مجانی به وی تعارف می‌کردند و پس از معتاد شدن در قبال گرفتن مواد از آن‌ها پول می‌گیرند و این گونه برخی افراد موادفروش کسب درآمد می‌کنند. از طرفی شرط ورود به برخی از گروه‌ها هم‌رنگ شدن با سایر اعضا است. بنابراین اصرار و فشار برای مصرف مواد و مسخره کردن افرادی که از مشارکت امتناع می‌کنند فرد را برای مصرف مواد سپس گرفتن تایید دوستان تحریک می‌کند.

طبقه ۴: تغییر اسناد سرزنش

اغلب مشارکت‌کنندگان تلاش کرده‌اند خود را از در رابطه با مصرف مواد و اعتیاد به مواد مخدر تبرئه کنند و دیگران را عامل و باعث این کار بدانند. «من بدلیل عدم رضایت از رفتار ناپدری و تبعیض قائل شدن بین من و برادرم به‌سوی مواد مخدر گرایش پیدا کردم» (شرکت‌کننده ۲۷). بیشترین افراد در این پژوهش با فراق‌کنی سعی کرده‌اند تا دیگران را سرزنش کنند. آن‌ها مدعی هستند عدم صمیمیت و فقدان رابطه عاطفی بین والدین و فرزندان، فرار از خانه، و پناه بردن به شخص یا گروه‌های دیگر را افزایش داده است. تصور می‌کنند در خانواده و جامعه جایگاهی ندارند و احساس انزوا و طردشدگی به ایشان دست داده است و زمینه سرکشی را فراهم‌شده است. تعدادی از آن‌ها مدعی‌اند که نیازهای عاطفی شان در محیط خانواده برآورده نشده و به‌ناچار مجبور شده‌اند این نیاز را با اتکا بر دوستان و گروه‌های دیگر حل کنند. در این شرایط آسیب‌پذیری آن‌ها نسبت به اعتیاد افزایش یافته و برای کم کردن احساسات ناخوشایند و فراموش کردن کمبودهای عاطفی فرد مصرف مواد را شروع کرده‌اند.

رمز ۱: مستحق مواد

تعدادی از مشارکت‌کنندگان دلیل اولین بار مصرف مواد را تنهایی و در انزوا بودن شان را ذکر نموده‌اند من اکثر اوقات تنها بودم و همراه، همدم و هم صحبت و دوستی نداشتم که نیاز عاطفی‌ام را برطرف نماید. (مشارکت‌کننده ۲۵).

بدین ترتیب به دلایل واهی اعتیاد خود را توجیه نموده و تلاش داشته‌اند که عامل بیرونی را مسبب این امر بدانند. باید توجه داشت که نیاز به تعلق داشتن، نیاز به پذیرفته و تایید شدن افراد در گروه دوستان و همسالان از جمله نیازهای مهم به خصوص در نوجوانی است. پس برخی از افراد برای

است - به عنوان مثال، تجربه ذهنی (احساسات)، پاسخ‌های شناختی (افکار)، پاسخ‌های فیزیولوژیکی مربوط به احساسات (به عنوان مثال ضربان قلب یا فعالیت هورمونی) و رفتار مربوط به احساسات (اعمال یا اصطلاحات بدنی) است. از نظر عملکردی، تنظیم هیجان همچنین می‌تواند به فرایندهایی از جمله تمایل به تمرکز توجه فرد به یک کار و توانایی سرکوب رفتار نامناسب تحت دستورالعمل اشاره داشته باشد. تنظیم احساس عملکرد بسیار مهمی در زندگی بشر است.

توصیف رمز ۲: توانایی دست برداشتن تعدادی از شرکت‌کننده‌ها به عامل مهمی تحت عنوان «عوامل روانشناسی و شخصیتی» اشاره داشته اند. «من توانایی» نه گفتن به دیگران را نداشته و ندارم (مشارکت‌کننده ۱۴) هر روز، افراد به طور مداوم در معرض طیف گسترده‌ای از محرک‌های بالقوه تحریک‌کننده قرار می‌گیرند. واکنش‌های عاطفی نامناسب، افراطی یا کنترل نشده به چنین محرک‌هایی می‌تواند مانع تناسب عملکردی ایشان در جامعه شود.

توصیف طبقه ۶: تعلق و مهارت در دستیابی به مواد و ارتکاب به جرم برخی از مشارکت‌کنندگان در پژوهش عنوان کرده اند به علت وفور مواد و سادگی در خرید و حتی فروش آن، به راحتی به مواد دسترسی داشته اند. (مشارکت‌کننده ۱۵) جرایم با گسترش و بدل شدن به مسائل اجتماعی سد راه توسعه جامعه بشری می‌شود و کیفیت زندگی بشری را با دشواری روبرو می‌سازد. باید اظهار داشت که توسعه متوازن هنگامی حاصل می‌شود که رشد همراه با بهبود در کیفیت زندگی شامل کاهش در مسائل اجتماعی باشد. افزایش روند جرایم اجتماعی نه تنها مانعی برای دستیابی به توسعه همه جانبه است، بلکه مانعی در راه ایجاد جامعه‌ای متعادل در آینده خواهد بود. در حال حاضر جامعه از یک طرف از زمینه‌های توانایی بخش برای تغییر مؤلفه‌های نامطلوب خود برخوردار است و از طرف دیگر با کژی‌ها و بدقوارگی‌های جدی روبرو است. یکی از این کژی‌ها «تراکم جرایم» در جامعه است که توجه هر علاقمند به سرنوشت جامعه را به خود معطوف می‌کند.

توصیف رمز ۱: فاصله خود از گروه‌های مفید اجتماعی در این تحقیق تعدادی از مشارکت‌کنندگان همراهی با افراد ناباب و فاصله گرفتن از افراد مثبت و مفید در جامعه را دلیل مصرف مواد خود عنوان کرده اند. (مشارکت‌کننده ۱۴).

داشته باشند که به نظر نمی‌رسد برای سایر زمینه‌ها قابل تعمیم باشد. برای مثال در بحث فروش و توزیع مواد، مشارکت‌کننده ۲۳ خود را چنین توصیف کرد: «فروشنده سیار، بسیار مسلط، هر چیزی که مربوط به تجارت باشه رو بلدم. یه آدم متفکر هستم و در مورد معامله خیلی فکر می‌کنم ... کسانی رو دارم که آن‌ها را می‌شناسم و به آن‌ها اعتماد دارم اما آن‌ها معتادان و می‌دونم که منو نابود می‌کنن.»

توصیف طبقه ۵: حفظ اراده در این تحقیق این نکته مهم حائز اهمیت است که بدانیم انسان مجموعه‌ای از خواستن و توانستن است و خواسته‌های متعالی فراوانی دارد، اما اگر نتواند در مسیر تحقق آن خواسته‌ها حرکت کند، نمی‌توان او را صاحب اراده دانست و باید برای تقویت اراده خود تلاش کند. اراده توسط احساسات تغذیه می‌شود. این یک انگیزه برای ادامه دادن است. برای اینکه آن را بتوان شعله‌ور نگه داشت، فرد باید یک دلیل قوی در پشت آن داشته باشد. این دلیل فرد برای انجام کاری است که آن را انتخاب کرده است. باید بفهمد که چرا قوی است و این کار به او کمک می‌کند که بداند بعد از آن چه کاری باید انجام دهد.

مشارکت‌کنندگان در تحقیق حاضر باید به نکته بسیار مهم و تاثیر گذار توجه به اراده انسان توجه نمایند. توصیف رمز ۱: استفاده از مواد مختلف برای تنظیم و بهبود هیجان

برخی از شرکت‌کنندگان دلیل مصرف مواد را کمبود عاطفی هیجان دانسته اند. (شرکت‌کننده ۲۲). «من ب دلیل شکست عشقی، به مواد پناه بردم» (مشارکت‌کننده ۱۳) خود تنظیمی یا تنظیم هیجان، توانایی پاسخگویی به خواسته‌های مداوم تجربه با دامنه عواطف به گونه ای است که از نظر اجتماعی قابل تحمل باشد و به اندازه کافی انعطاف‌پذیر باشد تا واکنش‌های خود به خودی و همچنین توانایی به تأخیر انداختن واکنش‌های خود به خود را در صورت لزوم ایجاد کند. همچنین می‌تواند به عنوان فرایندهای بیرونی و ذاتی تعریف شود که مسئولیت نظارت، ارزیابی و اصلاح واکنش‌های عاطفی را بر عهده دارند. خودتنظیمی هیجانی به مجموعه گسترده‌تری از فرایندهای تنظیم هیجان تعلق دارد که هم شامل تنظیم احساسات خود و هم تنظیم احساسات دیگران است. تنظیم احساسات یک روند پیچیده است که شامل شروع، مهار یا تعدیل وضعیت یا رفتار فرد در یک موقعیت خاص

مجرمانه است. به طور گذشته‌نگر، این مشارکت‌کنندگان توانستند انتخاب سبک زندگی خود را از دیدگاه زیستی-روانی اجتماعی درک کنند. مشارکت‌کنندگان بر این باور بودند که آسیب‌پذیری‌های روان‌شناختی ذاتی مربوط به مهارت‌های خودتنظیمی ضعیفی دارند که به نظر آن‌ها در ایجاد طیف وسیعی از چالش‌ها در حوزه اجتماعی نقش داشته است که رشد و توسعه اولیه آن‌ها در آن رخ داده است. مشارکت‌کنندگان یک تاریخچه دوران کودکی از مشکلات مربوط به انطباق را توصیف کردند که نمونه آن به چالش کشیدن هنجارها، ارزش‌ها و انتظارات رفتاری جریان اصلی اجتماعی بود که به تجربه اولیه طرد اجتماعی آن‌ها کمک کرد.

از این پایه اولیه و باوجود اینکه بیشتر مشارکت‌کنندگان گزارش دادند که در یک سیستم خانواده حمایتی و اجتماعی رشد کردند، تأثیری را توصیف کردند که در تعاملات در زمینه‌های مختلف اجتماعی (مثلاً مدرسه، شغل ورزشی) و روابط شکل می‌گرفت. زمینه‌ها سبک زندگی مواد مخدر-جرم را تثبیت می‌کنند یا فعالیت‌های اجتماعی را ترویج می‌نمایند. باین‌حال، برای مشارکت‌کنندگان در این پژوهش، تعامل و تأثیر پیوندهای اجتماعی مثبت مانند سیستم خانواده، مدرسه، فعالیت‌های تفریحی ساختاریافته، اشتغال و ازدواج تنها شروع سرمایه‌گذاری آن‌ها را در سبک زندگی مواد مخدر به تأخیر انداخت، نه اینکه از درگیری آن‌ها جلوگیری کند. در مجموع، هنگامی که شخص در سبک زندگی مواد مخدر-جرم درگیر شده و در آن سرمایه‌گذاری کند، مشارکت در نقش‌ها و روابط اجتماعی سالم (مثلاً ازدواج، والدین و اشتغال) کاهش یافته و به نظر می‌رسد که به مشارکت مجدد در جنایت مواد مخدر کمک کرده است. حتی اگر تلاش‌هایی برای کناره‌گیری اتفاق می‌افتد، خانواده به‌عنوان یک منبع مهم در نظر گرفته می‌شود. باین‌حال، بدون یک پایگاه حمایت اجتماعی. همسالان و فرصت‌هایی برای توسعه تسلط از طریق همنوایی، تلاش‌ها برای ترک بی‌تأثیر بودند.

بنابراین، مدل به دست آمده به بهترین وجه به‌عنوان یک مدل با مسیر دوگانه به تصویر کشیده می‌شود (شکل ۱). این دو مسیر از عوامل مشترک یکسانی که در دوران کودکی مشهود است سرچشمه می‌گیرند. مسیرهای که مشارکت‌کنندگان به یاد می‌آورد که مرحله شروع و سرمایه‌گذاری در سبک زندگی مواد مخدر-جنایت را به یاد می‌آورد و با هم همگرا می‌شوند، زیرا آن مشارکت‌کنندگان در هر دو مسیر عوامل

گروه‌های مفید اجتماعی، شامل تعدادی از انسان‌هایی هستند که بر اثر کنش‌های متقابل و مثبت اجتماعی به یکدیگر پیوند خورده‌اند و با هم وحدت دارند. در واقع کارکرد گروه نشان می‌دهد که آیا گروه در جهت رسیدن به اهداف خود گام برمی‌دارد یا برعکس. به همین دلیل چگونگی «کارکرد» گروه می‌تواند، در بقاء، تطور و یا انحلال گروه نیز مؤثر باشد. رای آنکه بتوان سازمان اجتماعی و نظم را به‌اندازه ضروری در جامعه برقرار نگاه داشت، باید رفتار اجتماعی الگوبندی شده و پذیرفتنی آن ادامه یابد. برای دستیابی به این هدف، هر جامعه‌ای اعضای خود را اجتماعی می‌کند، به این امید که آن‌ها شیوه اجتماعاً پذیرفتنی در هر موقعیت را یاد بگیرند. هرگاه فراگرد اجتماعی شدن نتواند جامعه را به این هدف رساند، فراگردهای نظارت اجتماعی مناسب‌تری را باید به کار انداخت تا نظم ضروری در جامعه برقرار گردد.

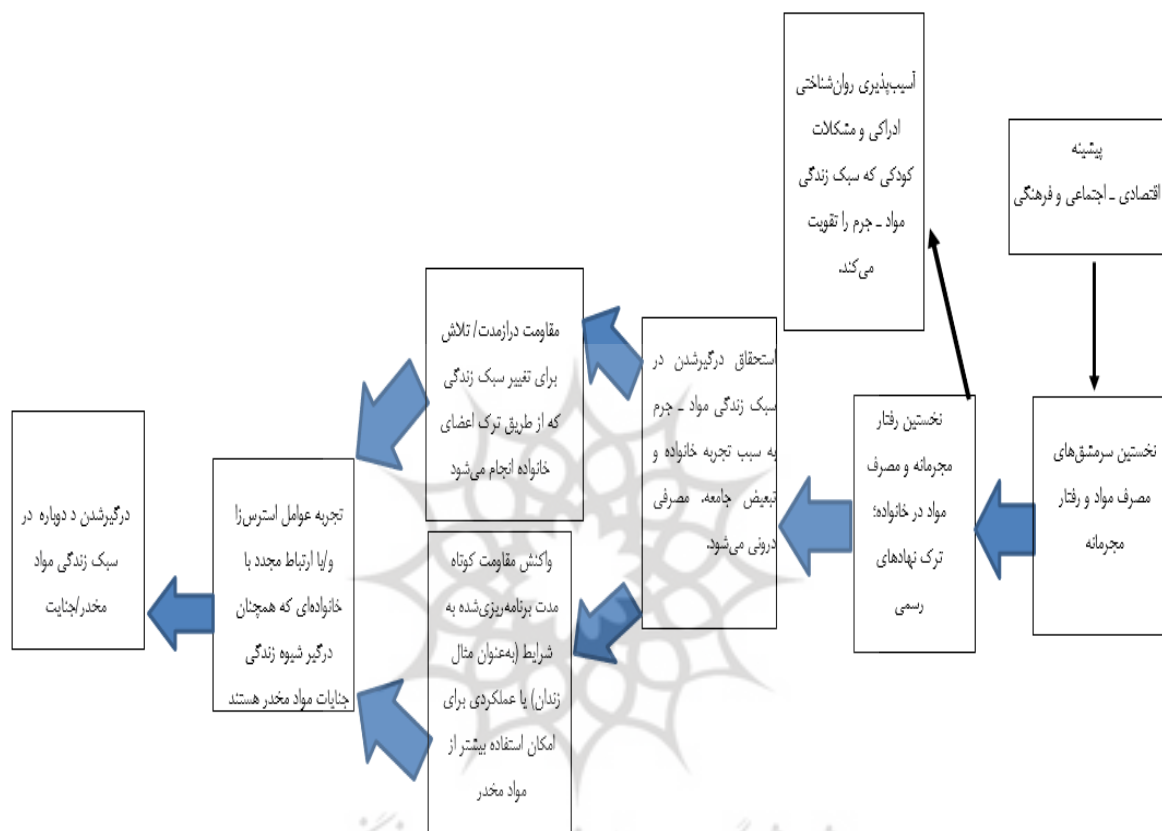
توصیف رمز ۲: توزیع مواد و رفتار مجرمانه به‌عنوان شغل تعداد کثیری از مشارکت‌کنندگان نگهداری، حمل و توزیع مواد مخدر به منظور امرارمعاش و حتی در مواردی آن را به‌عنوان منبع کسب درآمد و شغل خود عنوان نموده‌اند. (مشارکت‌کننده ۱ و ۳ و ۵ و ۷ و ۱۱ و ۲۹). بعضاً سالهای متوالی و زیادی به این کار مشغول بوده‌اند و بین ۱۰ تا ۲۰ سال در نوسان بوده است. تعدادی از آن‌ها هم سابقه فعالیت‌های مجرمانه نظیر کلاهبرداری و چندین اعمال مجرمانه از قبیل دزدی، آدم‌ربایی و ضرب و شتم هم داشته‌اند. امروزه مصرف مواد مخدر، آثار مخرب اعتیاد و قاچاق انواع مواد مخدر بر ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع آسیب رسانده و نه تنها به صورت یک تهدید ملی بلکه فراتر از مرزهای ملی به صورت یک مسئله پیچیده جهانی درآمده است و بالطبع هرگونه قاچاق و توزیع (فروش) مواد مخدر در جامعه یکی از عوامل مهم در ایجاد ناامنی اجتماعی است.

جمع‌بندی یافته‌ها

روایت‌های مشارکت‌کنندگان در مورد درگیری آن‌ها در سبک زندگی مواد مخدر-جرم به بهترین وجه به‌عنوان یک مدل مسیر رشد به تصویر کشیده شد؛ یعنی در بزرگسالی آن‌ها متوجه شدند که مشارکت خود در مصرف مواد مخدر و جرم در طول زمان تکامل یافته است، اما در نهایت به یک انتخاب سبک زندگی انجامیده است. یک انتخاب سبک زندگی شکل می‌گیرد که پویا، چند عاملی است و شامل دوره‌های کناره‌گیری و درگیر شدن مجدد با مصرف مواد مخدر و رفتار

مرحله، مشارکت‌کنندگان تأثیرات محیطی خانواده و اجتماعی را مهم توصیف کردند. مسیرها دوباره در طول دوره‌های درگیر شدن مجدد به سبک زندگی مواد مخدر-جنایت همگرا شدند. همگرایی مسیرها در پاسخ به عوامل چند سیستمی، از جمله آسیب‌پذیری‌های روانی درونی، انزوای اجتماعی و مشکلات مالی گزارش شده است.

مشابهی را به‌عنوان حفظ مشارکت خود در سبک زندگی مواد مخدر-جرم توصیف می‌کنند. مسیرها مجدداً با توجه به دوره‌های دوری (کوتاه‌مدت در مقابل طولانی‌مدت) از مشارکت در سبک زندگی مواد مخدر-جرم متفاوت است. کسانی که درگیر شدن در دوره‌های کوتاه برنامه‌ریزی شده توقف را توصیف کردند، از کسانی که سعی در ایجاد تغییر پایدار در سبک زندگی داشتند، فاصله گرفتند و دوباره در این

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

شروع رفتارهای مجرمانه و مصرف مواد مخدر مشارکت‌کنندگان ثابت ترین موضوعی بود که از مطالعه به دست آمد. به این معنا که بسیاری از مشارکت‌کنندگان در سبک زندگی مواد مخدر-جرم زود هنگام درگیر شده‌اند و این چارچوب سبک زندگی در سیستم خانواده مستقیم و گسترده الگوبرداری شده، مورد اغماض و تشویق قرار می‌گیرد.

تصور می‌شود که برای کودک در حال رشد در سیستم خویشاوندی، خانواده قلب زندگی اجتماعی کودک است. به این ترتیب، کودک از طریق مشاهده خانواده و نظام خویشاوندی به یادگیری تشویق می‌شود. بنابراین، کلیت هر

دو سیستم نیروی قوی و منسجمی را ارائه می‌دهد که حمایت روانی، عملی، عاطفی و اجتماعی را در سراسر دوره زندگی فراهم می‌کند. بنابراین مشارکت‌کنندگان سبک زندگی مواد مخدر-جرم را به‌عنوان یک سبک زندگی خانوادگی بیان کردند که وسیله‌ای کاربردی است که از طریق آن واحد خانواده می‌تواند نیازهای اساسی خود را برآورده کند، به اهداف و موقعیت اجتماعی از طریق داشتن کالاهای مادی دست یابد و احساس تعلق منسجمی را حفظ کند. همه عواملی را که مشارکت‌کنندگان مشارکت‌کننده درک می‌کردند، با بهره‌مندی از آینده‌نگری که از طریق ابزارهای متعارف یا اجتماعی غیرقابل دستیابی بودند. نقش خانواده در تأثیرگذاری بر درگیر شدن فرد در رفتارهای انحرافی به‌خوبی

و چهارم، افزایش شکاف اجتماعی بین واحد خانواده و جامعه جریان اصلی که به‌نوبه خود سرمایه‌گذاری خانواده را در انتخاب سبک زندگی مواد مخدر-جنایت تقویت کرد.

در برابر پیشینه تاریخی و اجتماعی، مشارکت‌کنندگان، خانواده گسترده و نظام خویشاوندی را توصیف کردند که هویت اجتماعی جنایی را شکل داده بود که اساساً بر اساس تأثیر متقابل هنجارهای اجتماعی جریان اصلی است. فرآیند شکل‌گیری هویت اجتماعی مجرمانه ممکن است ناشی از احساس بی‌حقوقی فردی از جامعه اصلی در اوایل کودکی باشد. باین‌حال در این مطالعه، به نظر می‌رسد که تأثیر هنجارهای جریان اصلی در سطح سیستم‌های خانواده رخ می‌دهد و از تاریخ طولانی ستم اجتماعی-سیاسی، تبعیض و تعصب ناشی می‌شود. به این ترتیب، همانطور که Kaplan (1987) و McGartee et al. (1993) پیشنهاد کرده‌اند، تأثیر متقابل هنجارهای اجتماعی برای خانواده‌های توصیف‌شده در این مطالعه نه تنها عدم قطعیت هنجارهای رفتاری گروهی را کاهش می‌دهد، بلکه احتمالاً یک منبع خودسازی بود. این بدان معناست که به‌عنوان یک سیستم خانواده، درگیری در سبک زندگی مواد مخدر-جرم ممکن است به یک سبک زندگی تبدیل شود که جامعه جریان اصلی از آن‌ها انتظار دارد (Campbell, 1987).

از منظر فردی، مشارکت‌کنندگان در مورد درک خود از آسیب‌پذیری‌های روانی خود صحبت کردند که معتقد بودند در شروع و تکیه آن‌ها به مواد و رفتارهای مجرمانه نقش داشته است. همه مشارکت‌کنندگان خود را با مشکلاتی در خودتنظیمی احساس ضعف خود؛ مستعد بودن در برابر نفوذ همسالان و خودکارآمدی پایین (ناتوانی در به تاخیر انداختن رضایت، ناتوانی در تحمل کسالت) برداشت کردند.

پژوهش‌های روان‌شناختی فراوانی وجود دارد که نقش خودتنظیمی ضعیف، خودکنترلی کم و هیجان‌خواهی را در طیفی از پیامدهای نامطلوب از مشکلات رفتاری اولیه دوران کودکی، احتمال کسب درآمد نهایی، وضعیت اجتماعی-اقتصادی، رفتار مجرمانه و غیرقانونی برجسته می‌کند. مصرف مواد به طور کلی تر (Darkworth, 2011; Gottfredson & Hirschi, 2016; Hirschi, 1994) از نظر روان‌شناختی، تنظیم هیجانی و رفتاری ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند و به توانایی فرد برای تغییر جهت یا مدیریت جریان خود به خودی احساسات و تأثیر متقابلی که رفتار و هیجان بر یکدیگر می‌گذارند اشاره دارد که مرتبط با خود

مشخص شده است. تحقیقات به طور مداوم نشان می‌دهد که ویژگی‌های خانواده منشاء (Perkins et al., 2010). شرایط فعلی خانواده و ساختار خانواده (آ, Perkins et al., 2010) همگی در خطر درگیر شدن در مصرف مواد غیرقانونی به‌عنوان عوامل خطر نزدیک و موقعیتی نقش دارند. باین‌حال، این تجربیات باید در بستر فرهنگی که در آن رخ می‌دهند درک شوند. عوامل نظام‌داری که زیربنای مشارکت خانواده مشارکت‌کنندگان در سبک زندگی مواد مخدر را تشکیل می‌دهند، ریشه در تاریخ سرکوب اجتماعی، سیاسی و اقتصادی دارد. مشارکت‌کنندگان درباره تجربه مداوم خود و سیستم خانواده‌شان از حاشیه‌نشینی، کمبود امکانات، فقر و آسیب‌های اقتصادی بحث کردند، به‌طوری‌که سیستم خانواده متشکل از دریافت‌کنندگان رفاه بین نسلی توصیف شد. بسیاری از مشارکت‌کنندگان قادر به شناسایی هیچ یک از اعضای خانواده که توانسته است از طریق اشتغال مشروع به استقلال اقتصادی دست یابد، نبودند و همچنین الگوهای مکرر زندانی شدن اعضای متعدد خانواده را توصیف کردند.

همانطور که توسط Claire & Rose (2003) اشاره شده است، زندانی شدن جوامع آسیب‌پذیر از قبل، یک اثر موجی از آسیب ایجاد می‌کند و می‌تواند مشکلات اجتماعی موجود را تشدید کند. حذف شخصیت‌های مرد در این خانواده‌ها و جوامع به این معنی است که نقش‌های مهم اجتماعی مانند نقش پدر، شوهر شریک زندگی، عمو و برادر محقق نمی‌شود که به‌نوبه خود تأثیر مخربی بر انتقال دانش، برای موفقیت مشروع و فرصت‌های فرهنگی دارد. (Claire & Rose, 2003). بیشتر مشارکت‌کنندگان در این مطالعه فقدان کامل الگوهای نقش، فرهنگی یا متعارف را توصیف کردند که بتوانند نشان دهند موفقیت مشروع برای آن‌ها به‌عنوان یک مرد چه معنایی دارد. این پراکندگی خانواده تأثیر روانی، فرهنگی، مالی و اجتماعی سیاست‌ها و شیوه‌های اجتماعی را برجسته می‌کند که به حضور بیش از حد مشارکت‌کنندگان در زندان‌ها کمک می‌کند؛ بنابراین، حذف مکرر اعضای خانواده عواقب بسیاری دارد. نخست، افزایش بار مالی و فقر، از طریق حذف یک عضو درآمدزا (از طریق پرداخت رفاه یا وسایل نامشروع). دوم، حذف یک مرد بالغ، نقش‌های خانوادگی و فرهنگی را در سیستم خانواده فوری و گسترده‌تر تغییر می‌دهد. سوم، ننگ حبس، کلیشه مشارکت‌کنندگان را که درگیر رفتارهای جنایی هستند، تقویت کرد و به روابط بین مشارکت‌کنندگان، خانواده آن‌ها و جامعه گسترده‌تر آسیب زد

دریافتند که سوء استفاده از مواد غیرقانونی تأثیر قدرتمندی در کاهش حالات احساسی نفرت دارد.

تبیین تداوم سبک زندگی مواد - جرم

تأثیر سیستم خانواده در حفظ یا تداوم مشارکت در سبک زندگی مواد مخدر، موضوعی قوی است. مشارکت‌کنندگان از همان آغاز صریح یا به طور ضمنی درگیر شدن در سبک زندگی مواد مخدر و جنایت، به یاد آوردند که با ورود به نوجوانی و اوایل بزرگسالی، یک انتخاب فعال یا تشویق ضمنی برای درگیر شدن بیشتر با جناح‌های مختلف را توصیف کردند. از سیستم خانواده که درگیر انواع خاصی از مصرف مواد مخدر و یا نوع خاصی از فعالیت‌های مجرمانه است. هنگامی که مشارکت‌کنندگان به دست آوردن احساس تعلق و پذیرش در زیرسیستم خانواده مربوطه خود توضیح دادند، مشارکت مداوم در سبک زندگی مواد مخدر باعث تقویت حس تعلق و انسجام مشارکت‌کنندگان در درون سیستم خانواده شد. ایجاد گروه‌های مختلف «درونی» و «بیرونی» در یک خانواده گسترده یا سیستم خویشاوندی، عمده‌تأثیر بر اساس هویت آن‌ها که بر انواع خاصی از رفتارهای مجرمانه و مواد مخدر استفاده می‌شد، انجام شد.

ترجیح و در مواقعی مشارکت انحصاری در سبک زندگی مواد مخدر-جرم با گروه‌های فامیل نزدیک و گسترده با تحقیقات انجام شده توسط White (2009) که گروه‌ها یا باندهای جوان را بررسی می‌کرد، مطابقت دارد. مشابه با یافته‌های کنونی، وایت دریافت که «این مضمون به شدت پدیدار شد که باندهای محلی گروه‌های جنایتکار مبتنی بر خانواده هستند». وایت در مطالعه خود تأثیر قوی فقر و سیاست اجتماعی گذشته را که مردم را کنار گذاشته و به حاشیه رانده بود، به اضافه تجربه مداوم فاصله طبقاتی به صورت روزانه به عنوان متحد کننده مردم و کمک به ایجاد یک هویت محکوم بیان کرد. مشابه با مضامین ارائه شده در مطالعه وایت، مشارکت‌کنندگان در مطالعه حاضر به طور مداوم در مورد درگیر شدن خود در رفتار مجرمانه و مصرف مواد مخدر به عنوان فعالیتی صحبت کردند که اعضای خانواده را متحد می‌کند و پیوندها و وابستگی‌های گروهی را تقویت می‌نماید. از این منظر، مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که احساس می‌کنند حق دارند در سبک زندگی مواد مخدر-جنایت شرکت کنند. هرچه عدم تأیید رفتار آن‌ها از سوی عموم مردم و سیستم عدالت کیفری بیشتر باشد، گاهی رفتار آن‌ها را

تنظیمی، خودکارآمدی است. اعتقاد بر این است که باورهای خودکارآمدی برای چگونگی انگیزش و هدایت رفتار افراد بسیار مهم است (Bandura, 2013) زیرا باورهای خودکارآمدی به نحوه تفکر، احساس و رفتار افراد کمک می‌کند (Bandura, 1994). از آنجایی که انگیزه یک فرآیند شناختی است، باورهای خودکارآمدی مربوط به ارزیابی فرد از توانایی‌های خود، میزان احتمال توانایی آن‌ها برای دستیابی به اهداف و پیش‌بینی نتایج رفتارشان است. (Bandura, 1994). تصور می‌شود که رشد خودکارآمدی از طریق چهار منبع اصلی رخ می‌دهد. تجارب تسلط (موفقیت در یک کار باعث ایجاد اعتماد به توانایی‌های فرد می‌شود و این ایده را ترویج می‌کند که یک کار چالشی است که باید بر آن غلبه کرد تا مانعی برای اجتناب). تجارب جانشینی توسط الگوهای اجتماعی (شاهد دستاوردهای مشابه خود به‌عنوان تأثیر مثبتی بر عزم خود فرد برای موفقیت عمل می‌کند). اقناع اجتماعی (اطلاعات کلامی و یا اجتماعی دریافت شده توسط فرد مبنی بر اینکه توانایی‌های لازم برای موفقیت را دارند می‌تواند به طور موقت خودکارآمدی را تقویت کند). کاهش استرس و حالات عاطفی بد (تمایل افراد برای قضاوت در مورد توانایی‌ها به نشانه‌های عاطفی و فیزیکی تکیه می‌کنند). تصور می‌شود که تجارب عاطفی بیزاری مکرر منجر به کاهش ادراک فرد از توانایی خود می‌شود (Bandura, 1994).

هنگامی که این تحقیق بر روی داده‌های روایات مشارکت‌کنندگان اعمال می‌شود، آشکار می‌شود که باورهای خودکارآمدی آن‌ها حول درگیری در سبک زندگی مواد مخدر-جنایت متمرکز است، با آنچه در ادبیات تحقیق به‌عنوان خودکارآمدی جنایی نامیده می‌شود. از سنین پایین (اواخر کودکی) مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که از طریق مشارکت در رفتار مجرمانه به تجارب تسلط دست‌یافته‌اند (مثلاً شکستن و ورود قبل از سن مسئولیت کیفری). آن‌ها الگوهای اجتماعی را توصیف کردند که می‌توانستند با آن‌ها قویاً (اعضای خانواده) کسانی را که موفق به رفتار مجرمانه و مصرف غیرقانونی مواد مخدر شده‌اند شناسایی کنند، به این صورت که آن‌ها می‌توانستند دارایی‌هایی را به دست آورند که در غیر این صورت قابل‌دستیابی و لذت نبود. مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که تحت فشار اجتماعی از سوی اعضای مختلف خانواده برای درگیر شدن در سبک زندگی مواد مخدر، چه به صورت ضمنی یا صریح، قرار گرفته‌اند؛ و در نهایت، مشارکت‌کنندگان توضیح دادند که به سرعت

بزرگ خود انجام دهند. به این ترتیب، بسیاری از مشارکت‌کنندگان بحث کردند که عامل قدرتمندی که به انگیزه آن‌ها برای حفظ مشارکت آن‌ها در سبک زندگی مواد مخدر کمک می‌کند، انجام تعهدات خویشاوندی و تأمین معاش خانواده است.

گذشته از تجارب تسلط مجرمانه، انجام تعهدات خانوادگی و خویشاوندی و حفظ ارتباط با فرهنگ، مشارکت‌کنندگان همچنین لذت بردن و لذت بردن از شیوه زندگی مواد مخدر را توصیف کردند که به‌خودی‌خود یک انگیزه قوی برای ادامه مشارکت بود. مشارکت‌کنندگان دوره‌های مقاومت خودخواسته و اجباری را توصیف کردند. برخی از مشارکت‌کنندگان، می‌توانستند از نظر جسمی از اثرات روان‌دارویی ترک مواد، با هدف صریح بازگشت به مواد مخدر، بهبود یابند. مشارکت‌کنندگان دارای سبک زندگی مجرمانه، می‌توانند وقفه فیزیکی ناشی از مصرف مواد مخدر را به شیوه ای مثبت ببینند، به این ترتیب که می‌توانند پس از رهاسازی، به حالت مسمومیت مشابهی از مقدار کمتر ماده غیرقانونی دست یابند. سایر مشارکت‌کنندگان آشکارا اذعان کردند که دوره توقف اجباری بهبود یافته بود، زیرا آن‌ها به استفاده از مواد غیرقانونی در محیط زندان ادامه دادند. درحالی‌که دیگران همچنان اظهار داشتند که تلاش‌های کوتاه‌مدت برای توقف در چارچوب نظام خانواده رخ داده است. در طی این تلاش‌ها، مشارکت‌کنندگان اظهار داشتند که ترکیبی از آسیب‌پذیری‌های روان‌شناختی و فشار فزاینده خانواده به تصمیم آن‌ها برای مشارکت مجدد در سبک زندگی مواد مخدر کمک کرده است.

برای آن دسته از مشارکت‌کنندگانی که تلاش برای شرکت در یک دوره طولانی‌مدت ترک در جامعه را توصیف کردند، یا به دلیل محدودیت‌های بیرونی که آن‌ها را از تمایلات مجرمانه مبتنی بر جامعه یا به دلیل انگیزه درونی خود برای تغییر آغاز کرده بودند، موضوع یکسان باقی ماند. به منظور موفقیت در هدف خود از زندگی، آن‌ها مجبور بودند به طور فیزیکی به دور از سیستم خانواده خود نقل مکان کنند. تلاش برای جابجایی جغرافیایی، کاهش ارتباطات و تماس با خانواده می‌تواند به‌عنوان یک «نقطه عطف» درک شود که توسط نظریه کنترل اجتماعی غیررسمی توصیف شده است. مطمئناً از منظر مشارکت‌کنندگان، چنین تلاش‌هایی برای کناره‌گیری مستلزم بسیاری از نشانه‌های نقطه عطفی است که توسط و توصیف شده است. موقعیت‌های جدیدی که

تقویت می‌کند و دوباره هویت خانوادگی گروه را تقویت می‌کند.

زمانی که یک گروه هویت مجرمانه گروهی را تشکیل داد، افراد می‌توانند خود را با صفات، ویژگی‌ها و رفتارهایی که رد می‌کنند و نه فاقد آن تعریف کنند. علاوه بر این، ایجاد یک فرهنگ مخالف که در آن همسالان و اعضای خانواده موفق از نظر جنایی مورد احترام قرار می‌گیرند و به‌عنوان الگو در نظر گرفته می‌شوند، برای توسعه یک هویت موفق و ایجاد حس هدف بسیار مهم است، جایی که هدف در فرهنگ جریان اصلی یافت نمی‌شود. بنابراین، در مجموع، برای سیستم خانواده و مشارکت‌کنندگان به صورت فردی، خودکارآمدی جرم (تجربه تسلط از طریق جرم) یک متغیر مهم در حفظ مشارکت و سرمایه‌گذاری در سبک زندگی مواد مخدر-جرم است (Bourdieu, 2015).

مهمتر از همه، اثربخشی جرم از طریق مشارکت در سبک زندگی مواد مخدر-جرم، در عین حال که از نظر روانی تقویت می‌شود، به مشارکت‌کنندگان کمک می‌کند تا نقش‌ها و مسئولیت‌های سنتی‌تری را در سیستم گسترده‌تر خویشاوندی انجام دهند. همانطور که بل و هیثکوت تأکید می‌کنند، سیستم خویشاوندی حقوق و تعهدات یک فرد را در سیستم خانواده تعیین می‌کند و راهنمایی برای رفتار افراد در هر تعدادی از موقعیت‌ها فراهم می‌کند؛ بنابراین، سیستم خویشاوندی را می‌توان «شبکه‌ای اجتماعی در نظر گرفت که هویت افراد را در رابطه با یکدیگر و با افراد خارجی تعریف می‌کند و می‌تواند به‌عنوان شبکه‌ای از گروه اجتماع تفسیر شود». ارزش‌هایی که در نظام خویشاوندی نقش اساسی دارند، ریشه در اصل و نسب، ازدواج، نسل‌ها، روابط شخصی و سایر عواملی دارند که به تعریف هر فرد در جامعه کمک می‌کنند. در غیاب اشتغال قانونی، عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه برای نیازهای اولیه مشروع (مانند اجاره، غذا، پوشاک و غیره) یا برای تهیه مواد غیرقانونی به اعضای خانواده که احتمالاً وابسته به مواد مخدر بوده اند، استفاده می‌شد. سایر تعهدات رابطه‌ای به طرق مختلف دیگر انجام شد. به‌عنوان مثال، مشارکت در رفتار مجرمانه همراه با اعضای مختلف خانواده، اعتماد و پیوندی را که بین اعضای خانواده وجود داشت، نشان داد و تقویت کرد، یا شاید درجایی که مشارکت‌کنندگان در فروش و توزیع مواد مخدر نقش داشتند، ملاقات با اعضای خانواده برای تهیه مواد مخدر به آن‌ها کمک می‌کرد. تعهد خود را برای حفظ ارتباط با اعضای خانواده

از روایات مشارکت‌کنندگان مشخص شد که آن‌ها از پیوندهای محکمی با خانواده و نظام خویشاوندی خود برخوردار بودند که به طور عینی می‌توان فرض کرد که اگر خانواده به سبک زندگی متعارفی نسبت داده می‌شدند، آن‌ها را تشویق به انصراف می‌کردند، اما اینطور نبود. در واقع، جدای از مشاهده دیگران در جریان اصلی جامعه، بسیاری از مشارکت‌کنندگان در این مطالعه گزارش دادند که هیچ تجربه زنده یا الگوبرداری مستقیمی از معنای داشتن سبک زندگی متعارف نداشته‌اند. به‌عنوان مثال، در رابطه با شغل، بسیاری از مشارکت‌کنندگان نتوانستند هیچ یک از اعضای خانواده را که شغل قانونی (خارج از وابستگی به رفاه) را حفظ کرده بود شناسایی کنند. این یافته باید در بافت اجتماعی قرار گیرد. حضور بیش از حد در دادگاه کیفری و زندان تأثیری در سطح کلی و فردی بر رفاه اقتصادی دارد. از سطح کلان اذعان می‌شود که درآمد و توان بالقوه اشتغال افراد به طور نامتناسبی تحت تأثیر سطوح بالاتر حبس قرار می‌گیرد زیرا سابقه حبس چشم‌انداز اشتغال را در طول عمر کاهش می‌دهد (Garland et al., 2008). واضح است که تأثیر سیاست عدالت اجتماعی به طور مساوی در بین جمعیت توزیع نشده است. همانطور که Sampson & Laub (2016) بیان می‌کنند، تغییرات در سطح کلان در قوانین مجازات و حبس می‌تواند تأثیری در شکل دادن به روند زندگی کل گروهی از مردم داشته باشد؛ بنابراین، افراد به دلیل زندانی شدن نامتناسب، احتمالاً در طبقه‌ای با درآمد پایین‌تر محبوس می‌شوند.

انگ اعتیاد می‌تواند اثر موجی داشته باشد، همانطور که در این مطالعه با اتکای بین نسلی به رفاه و تبعیض تجربه شده در هنگام تلاش برای تضمین شغل مشروع مشهود است. در سطح فردی، سابقه اعتیاد و درگیر شدن در شیوه زندگی مواد مخدر-جرم، دسترسی به موسسات و فعالیت‌های مرسوم مانند فرصت‌های شغلی مشروع محدود را محدود می‌کند. بنابراین، کسانی که با هدف «سبک زندگی متعارف» تلاش می‌کنند تا شغلی به دست آورند، با فرصت‌های کمتر، پتانسیل درآمد پایین و الگوهای محدودی از نحوه مدیریت نیازمندی‌های شغلی مواجه هستند؛ بنابراین، از نظر روان‌شناختی، چنین تلاش‌هایی احتمالاً منجر به کاهش تجارب تسلط به‌دست‌آمده از اشتغال مشروع، کاهش عزت نفس و به‌نوبه خود، افزایش دوام و اتکا به سبک زندگی مواد مخدر-جرم می‌شود.

روال‌ها و ساختار را تغییر داد، فرصت جدیدی برای رشد و توسعه شخصی. با این حال، در نهایت این تلاش‌ها برای توقف به دلیل فقدان اساسی حمایت اجتماعی و فرهنگی، علاوه بر منابع روانی محدود برای مدیریت مشکلات خود با خودتنظیمی، تضعیف شد. بسیاری از مشارکت‌کنندگان کل شبکه اجتماعی خود را متشکل از خانواده نزدیک و بزرگ توصیف کردند. با «قطع کردن» خانواده، یک بحران هویت با توجه به ارتباط مشارکت‌کنندگان با فرهنگ و مکان و احساس تعلق در جامعه ایجاد شد. در این زمینه، مشارکت‌کنندگان گزارش کردند که فقط می‌توانستند یک دوره کوتاهی از زندگی را قبل از برقراری ارتباط مجدد با خانواده و درگیر شدن مجدد با سبک زندگی مواد مخدر تحمل کنند.

برخی از مشارکت‌کنندگان گزارش دادند که سعی در اتخاذ شیوه‌های زندگی متعارف در زمینه‌ساز پیوندهای اجتماعی از طریق والدین، شغل یا روابط عاشقانه داشتند. با این حال، معمولاً، مشارکت‌کنندگان گزارش می‌دهند که رابطه عاشقانه‌ای را با شریکی آغاز کرده‌اند که در سبک زندگی مواد مخدر نیز درگیر بوده است یا زمانی که سایر نقش‌های اجتماعی متعارف تلاش می‌شود، نقش متعارف به‌عنوان طاقت‌فرسا و ناپایدار تجربه می‌شود؛ بنابراین، حتی زمانی که این نقش‌های اجتماعی از نظر شخصی مرتبط تلقی می‌شدند، روال‌ها و مسئولیت‌ها به‌عنوان طاقت‌فرسا، کسل‌کننده و قابل اجتناب تلقی می‌شدند. به‌نوبه خود، تأیید مجدد احساس تعلق و هویت اجتماعی به خرده‌فرهنگ مواد مخدر-جنایت است.

ادبیات پژوهش اهمیت ارتباط با نهادهای طرفدار اجتماعی و روابط متعارف را برجسته می‌کند. عواملی مانند شبکه‌های ضداجتماعی، وابستگی اندک به نهادهای طرفدار اجتماعی و راه‌های کمی برای کنترل اجتماعی غیررسمی، همگی عواملی هستند که فرضیه می‌شود تضعیف تلاش‌های جرم و جنایت را در طول عمر پیچیده می‌کنند (شرودر، جوردانو و سرنکوویچ، ۲۰۰۷)، درحالی‌که پیوندهای اجتماعی درجه‌بندی شده با سن، مانند دلبستگی به والدین، ازدواج و اشتغال، تلاش‌های ترک را تشویق یا حمایت می‌کنند (Sampson & Laub, 2016). با این حال، نتایج برای کسانی کمتر واضح است که در رابطه مواد مخدر-جرم درگیر می‌شوند. نتایج مشابهی ممکن است در مورد پیوندهای اجتماعی شکل‌گرفته در خانواده، یعنی اهمیت «محترم بودن» نظام خانواده قابل استفاده باشد.

وابستگی به مواد مخدر و بسیاری از نظریه‌ها و مدل‌های تثبیت شده‌ای ناسازگار است که سعی در توضیح رابطه مواد مخدر و جرم دارند. مدل مسیر بر عاملیت انسانی و اراده در تصمیم‌گیری تاکید دارد. اراده در نهایت به توانایی انتخاب داوطلبانه درگیر شدن یا نشدن در رفتار، در نظر گرفتن سبک‌های زندگی جایگزین و مدیریت رفتار به نفع خود فرد اشاره دارد. مشخص شد که هر یک از مشارکت‌کنندگانی که با آن‌ها مصاحبه شده است، می‌توانند در مقطعی از سابقه مشارکت در مصرف مواد مخدر به‌عنوان وابسته به مواد طبقه‌بندی شوند. همچنین آشکار شد که هر یک از مشارکت‌کنندگان توانایی خود را برای مدیریت مصرف مواد و رفتار خود به گونه‌ای حفظ کردند که بتوان آن را هدفمند در نظر گرفت.

مدل مسیر توصیف شده، جنبه‌هایی از گرایش مادام‌العمر وابسته به دولت به سمت جرم و انحراف را که توسط (Gottfredson & Hirschi, 2016) پیشنهاد شده و جنبه‌هایی از نظریه‌های کنترل اجتماعی درجه‌بندی شده سنی (Simpson & Laub, 2016) را گرد هم می‌آورد. مشابه (Gottfredson & Hirschi, 2016)، این مدل نقایص خودتنظیمی را شناسایی می‌کند که در زمان‌ها، زمینه‌ها و بلوغ تأثیرگذار هستند تا بر رفتار و تصمیم‌گیری‌های مشارکت‌کنندگان نسبت به سبک زندگی مواد مخدر یا به دور از آن تأثیر بگذارند. تأثیر پیوندهای اجتماعی و نقاط عطف با به تأخیر انداختن شروع و تشویق به توقف، نقش محافظتی دارند، اما به طور متناقضی، همین پیوندهای اجتماعی و نقاط عطف، فرآیندهای مقاومت را تضعیف کردند و تأثیر مصرف الکل را بر کیفیت پیوندهای اجتماعی تأیید می‌کنند، به طوری که مصرف الکل احتمالاً کیفیت روابط زناشویی را از بین می‌برد و علاوه بر این، مصرف الکل احتمالاً مشارکت در فعالیت‌های مجرمانه را حفظ می‌کند. با این حال، این پژوهش بیشتر از این پیش می‌رود تا این سؤال را مطرح کند که چگونه، چه زمانی و در چه زمان‌هایی در طول سبک زندگی مواد مخدر-جرم می‌تواند پیوندهای اجتماعی و نقاط عطف واقعاً به القای انگیزه درونی یا اقدام متحول کننده به سمت تغییر سبک زندگی کمک کند؟ برعکس، در چه مرحله و در چه شرایطی نقاط عطف مشارکت در سبک زندگی انحرافی را تشویق می‌کند؟ همه مشارکت‌کنندگان فشارهایی را از سوی نهادهای مختلف اجتماعی و خانوادگی برای داشتن یک سبک زندگی متعارف

به نظر می‌رسد در ادبیات نظریه کنترل اجتماعی غیررسمی، فرضیه‌ای در مورد آنچه سبک زندگی مرسوم را تشکیل می‌دهد، صرف نظر از فرهنگ، باشد. از روایات مشارکت‌کنندگان این مطالعه، درجایی که پیوندهای اجتماعی متعارف با انتظارات خانوادگی یا تعهدات فرهنگی مغایر یا مغایرت دارد، به نظر می‌رسد که سودمندی و تأثیر دگرگون‌کننده پیوندهای اجتماعی مانند استخدام، خدمت سربازی یا ازدواج (Simpson & Laub, 2016) تضعیف می‌شوند؛ بنابراین، شاید حداقل برای این نمونه از مشارکت‌کنندگان (و سایر نمونه‌های متقابل فرهنگی)، نوع و ماهیت پیوندهای اجتماعی که احتمالاً به ترک شیوه زندگی مواد مخدر-جرم تشویق می‌شود، با آنچه توصیف شده است، متفاوت باشد. پیوندهای اجتماعی مرتبط با فرهنگ، مانند ارتباط با فرهنگ سنتی، در مقایسه با پیوندهای مرسوم، ممکن است پیوند اجتماعی قوی‌تری باشد.

این نمونه از مشارکت‌کنندگان مشارکت خود را در سبک زندگی مواد مخدر-جنایت ناشی از سرمایه‌گذاری خانواده در سبک زندگی مواد مخدر-جرم را توصیف کردند که از به حاشیه رانده شدن اجتماعی-سیاسی، ظلم و تعصب ناشی شده بود. نقش محوری فرهنگ، خانواده و زمینه اجتماعی-سیاسی که در آن سبک زندگی مواد مخدر-جنایت عمل می‌کند، در تمام جنبه‌های روایت مشارکت‌کنندگان از تجربه آن‌ها در سبک زندگی مواد مخدر-جرم نفوذ کرده است. در بزرگسالی، مشارکت‌کنندگان توانستند آسیب‌پذیری‌های روان‌شناختی ذاتی خود و عدم ارتباط با جامعه متعارف را شناسایی کنند که به انتخاب آن‌ها برای حفظ مشارکت در سبک زندگی مواد مخدر در طول زمان کمک کرد. در مواردی که دوره‌های انصراف از طریق سیستم عدالت کیفری انجام می‌شد یا اجرا می‌شد، مشارکت‌کنندگان تشخیص دادند که این تلاش‌ها مستلزم انزوا از سیستم خانواده و درگیر شدن آن‌ها در فرآیند فرهنگ‌پذیری به سبک زندگی متعارف است. با این حال، چنین رویه‌ها و سیاست‌هایی تنها ممکن است برای بازگرداندن سیاست‌های اجتماعی ویرانگر نسل دزدیده شده باشد. در عوض، تشویق فرآیند فرهنگ‌سازی، یعنی پیوند با عناصر سنتی فرهنگ برای ادغام در سبک زندگی مدرن، ممکن است پیوندهای اجتماعی پایدارتری را ایجاد کند که می‌تواند ترک سبک زندگی مواد مخدر-جنایت را تشویق کند. مفهوم‌سازی مصرف مواد مخدر و درگیر شدن در رفتار مجرمانه به‌عنوان یک انتخاب سبک زندگی با مدل بیماری

متنوع‌تری از مجرمان، از جمله زنان، جوانان و کسانی است که از زمینه‌های فرهنگی و زبانی متفاوت هستند. مطالعات تکمیل شده بر روایت‌های زندگی‌نامه‌ای متکی بود که گذشته‌نگر است. اتکا به داده‌های خود گزارش‌دهی از افراد معتاد به دلیل سوگیری ذاتی مورد انتقاد قرار گرفته است، زیرا معتادان انگیزه بیشتری دارند تا به منظور سود ثانویه گزارش‌های مثبت نشان دهند. علیرغم اینکه به همه مشارکت‌کنندگان از محرمانه بودن اطمینان داده شده است و اطلاع داده شده است که شرکت در مطالعه هیچ تأثیر مثبت یا منفی نخواهد داشت، هنوز این احتمال وجود دارد که مشارکت‌کنندگان ممکن است عمداً اطلاعات/رویدادهایی را تحریف کرده باشند. علاوه بر این، اذعان می‌شود که داده‌های خودگزارش‌دهی می‌تواند برای کسانی که می‌توانند مجرمان شغلی در نظر گرفته شوند یا با درگیر شدن طولانی در تخلف و مصرف مواد مخدر، به دلیل مشکلات ذاتی در حافظه و یادآوری در طول زمان مشکل‌ساز باشد. به‌ویژه، سازگاری درونی و اعتبار داده‌ها ممکن است به دلیل درگیر شدن مکرر در فعالیت‌های مشابه و حالت‌های مکرر مسمومیت به خطر بیفتد که احتمالاً به یادآوری حافظه آسیب می‌زند (Delisi et al., 2011). بنابراین ممکن است به خاطر سپردن ناقص یا نادرست اطلاعات رخ داده باشد. با این حال، در نهایت هیچ راهی برای اجتناب از خودگزارش ذهنی در پژوهش‌هایی وجود ندارد که به دنبال بررسی تاریخ طبیعی مصرف مواد مخدر و جرم هستند.

موازین اخلاقی

به‌منظور رعایت ملاحظات اخلاقی در پژوهش حاضر، به مشارکت‌کنندگان در پژوهش حاضر اطمینان داده شد که اطلاعات مرتبط با آن‌ها به‌صورت محرمانه باقی خواهد ماند و نتایج به‌صورت گروهی بررسی خواهد شد و هر زمان که بخواهند می‌توانند از تکمیل کردن مقیاس‌ها انصراف دهند. جهت پی بردن به تمایل و رضایت آگاهانه مشارکت‌کنندگان در این پژوهش، پژوهشگران فرم رضایت آگاهانه را همراه با مقیاس‌ها در اختیار مشارکین قرار دادند. این طرح پژوهشی با تأیید کمیته اخلاق کشوری با کد اخلاق IR.KHU.REC.1399.015 انجام گرفت.

سپاسگزاری

پژوهشگران مطالعه حاضر از تمامی مشارکت‌کنندگان در این پژوهش کمال قدردانی و تشکر را دارند و هم‌چنین از معاونت پژوهش دانشگاه علوم پزشکی استان زنجان و معاونت آموزش

و طرفدار اجتماعی توصیف کردند. گاهی این تأثیرات و ارتباطات با پیوندهای اجتماعی نقاط عطف بودند (Sampson & Laub, 2016) و در کمک به این مشارکت‌کنندگان برای دست کشیدن از مشارکت در سبک زندگی مواد مخدر-جنایت مؤثر بودند، با این حال، در نهایت، مشارکت‌کنندگان به دست آوردن حس بیشتری از تعلق، موفقیت، تسلط و پذیرش از تعاملات آن‌ها در سبک زندگی مواد مخدر-جرم در مقایسه با تلاش آن‌ها برای داشتن یک سبک زندگی متعارف. نقش‌ها و مسئولیت‌های مرسوم، حتی زمانی که شخصاً مرتبط تلقی می‌شوند، به‌عنوان طاقت‌فرسا، ملال‌آور و قابل اجتناب تلقی می‌شوند، بنابراین احساس تعلق و هویت اجتماعی به خرده‌فرهنگ مواد مخدر-جنایت را دوباره تأیید می‌کنند. پس از تثبیت این سبک زندگی، مشارکت‌کنندگان احساس حقی برای پایبندی به انتخاب سبک زندگی خود بدون توجه به دیدگاه‌ها یا تصورات دیگران و تأثیری که سبک زندگی آن‌ها بر خود یا اطرافیانشان داشته است را توصیف کردند.

به‌عنوان یک مطالعه اکتشافی کوچک که مبتنی بر روش‌شناسی کیفی است، نتایج به دست آمده از این پژوهش قابل‌تعمیم به سایر گروه‌ها یا کشورهای فرهنگی فرض نمی‌شود. به طور خاص، تجارب، عملکرد خانواده و سیستم‌های خویشاوندی که توسط تعداد کمی از مشارکت‌کنندگان مصاحبه شده توصیف شده است، تصور نمی‌شود که بیانگر صداها و تجربیات کل جمعیت ایران باشد. به‌ویژه، مدل مسیر توصیف‌شده مبتنی بر معتادان بود و سابقه درگیری در رفتارهای متخلفانه و مصرف مواد را خودشان گزارش کردند؛ از این رو این نمونه ممکن است افراطی‌ترین سطح دخالت شخصی و خانوادگی در سبک زندگی مواد مخدر را نشان دهد. فرض بر این است که سایر مشارکت‌کنندگان، زنان و کودکان از مناطق و گروه‌های زبانی مختلف در سراسر ایران، روایت‌ها و تجربیات دیگری برای به اشتراک گذاشتن خواهند داشت. کاوش بیشتر در تجارب کسانی که در جوامع روستایی و دورافتاده زندگی می‌کنند مفید خواهد بود.

نمونه جامعه متشکل از معتادان بزرگسال مراجعه‌کننده برای ترک بود که مشخص بود در زمان مصاحبه از مواد استفاده می‌کردند؛ بنابراین، این نمونه متشکل از معتادانی نبود که در یک دوره طولانی مدت فعلی کناره‌گیری از شیوه زندگی مواد مخدر-جرم در نظر گرفته شود؛ بنابراین، مدل‌های مسیر مشتق‌شده، نیازمند تکرار و اعتبارسنجی در نمونه‌های

- Fathi, H., & Jafari, A. (2017). The Relationship between Media Consumption and Life Style Changes among Students of Islamic Azad University. *New Media Studies*, 3(9), 221-255. [\[Link\]](#)
- French, M. T. McGeary, K. A. Chitwood, D. D. McCoy, C. B. Incardi, J. A. & McBride, D. (2000). Chronic Drug Abuse and Crime. *Substance Abuse*, 95-109. [\[Link\]](#)
- Ghorbani M, Asayesh H, Rahmani Anaraki H, Mansorian M, Rezapour A, Ashraf Rezai N, et al . THE RELATIONSHIP BETWEEN CRIMINAL BACKGROUND AND SUBSTANCE ABUSE TENDENCY. *Nursing and Midwifery Journal* 2014; 12 (1): 11-17. [\[Link\]](#)
- Goldstein, P. J., Bellucci, P. A., Spunt, B., & Miller, T. (1991). Volume of cocaine use and violence: A comparison between men and women. *Journal of Drug Issues*, 21, 345-367. [\[Link\]](#)
- Gottfredson, M. R., & Hirschi, T. (2016). The Criminal Career Perspective as an Explanation of Crime and a guide to crime control policy: the view from general theories of crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 53(3), 406-419. [\[Link\]](#)
- Inciardi, J. A. (1986). *War on Drugs: Heroin, Cocaine, Crime and Public Policy*. Palo Alto, CA: Mayfield Publishing Co. [\[Link\]](#)
- McBride, D. C. & Swartz, J. A. (1990). Drugs and violence in the age of crack cocaine. In R. Weisheit, *Drugs, Crime and the Criminal Justice System* (pp. 141-169). Cincinnati, OH: Anderson Publishing. [\[Link\]](#)
- Moghimi, M. (2017). Exploring the impacts of life quality on the offence of robbery. *Judicial Law Views*, 22(79 and 80): 149-170. [\[Link\]](#)
- Mohajerpour, A. M., Pourbabaie, S., Heshmati, S., & Saberi, S. M. (2016). Prevalence of Violent Crimes Due to Psycho stimulant Substances (Crystal) in Criminals Referred to Psychiatric Examinations Department of Tehran Branch of LMO in 2013. *Iran J Forensic Med*, 22 (2) :103-109 [\[Link\]](#)
- Prendergast, M., Huang, D., & Hser, Y. (2008). Patterns of crime and drug abuse trajectories in relation to treatment initiation and 5 year outcomes. An application of growth mixture modeling across three data sets. *Evaluation Review*, 32(1), 59-82. [\[Link\]](#)
- Salah Abadi, E., & Salimi Aman Abad, M. (2012). A Relationship between the Youth Life Style and Attitude to Artificial Drugs Consumption in Shirvan, *Sociological Studies of Youth Journal*, 3(6), 57. [\[Link\]](#)

اداره آموزش و پرورش منطقه زنجان رود که اجرای فرایند این پژوهش را تسهیل کردند، صمیمانه سپاسگزارند.

تعارض منافع

پژوهشگران مطالعه حاضر اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تعارض منافی بین آن‌ها وجود ندارد و انجام این پژوهش بدون حمایت مالی از جانب سازمانی خاص انجام شده است.

References

- Adler, P. A. (1985). *Wheeling and Dealing: An Ethnography of an Upper-level Dealing and Smuggling Community*. New York: Columbia University Press . [\[Link\]](#)
- Agar, M. H. (1973). *Ripping and Running: A formal ethnography of Heroin Addicts*. New York: Seminar Press . [\[Link\]](#)
- Aldridge, J., & Cecary-Hetu, D. (2016). Hidden Wholesale: The drug diffusing capacity of onlin drug crytomarkets. *International Journal of Drug Policy*, 35, 7-15. [\[Link\]](#)
- Amnesty international. (2015). "there is always a brighter future". Keeping indigenous kids in the community and out of detention in Western Australia. Broadway, NSW: Amnesty International Australia. [\[Link\]](#)
- Anglin, M. D. (1988). Narcotics and Crime: A Multisample, Multi-method Analysis. *Criminology*, 26, 197-233. [\[Link\]](#)
- Anslinger, H., & Tompkins, W. (1953). *The Traffic in Narcotics*. New York: Funk & Wagnalls Co. [\[Link\]](#)
- Association, A. P. (2013). *The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM 5*. US: Bookpoint . [\[Link\]](#)
- Bandura, A. (1994). Self efficacy. In V. S. Ramachaudran, & V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopaedia of human behaviour* (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Acadmic Press . [\[Link\]](#)
- Bennett, T. H. & Halloway, K. (2006). Variations in drug abusers' accounts of the connection between drug misuse and crime. *Journal of Psychoactive Drugs*, 38(3), 243-254. [\[Link\]](#)
- Bourdieu, P. (2015). "distinction" a social critique of the judgement of taste, london: routledge. Cambridge, MA: Abt Associates. [\[Link\]](#)
- Coomber , R., & Moyle, L. (2014). Beyond drug dealing: Developing and extending the concept of "social supply" of illicit drugs to "minimally commercial supply". *Drugs: education, prevention and policy*, 21(2), 157-164. [\[Link\]](#)
- Farajih, M., & Allahverdi, F. (2014). The Cultural Criminology Approach to the Changing Patterns of Drug abuse amongst the Young. *Criminal Law Doctrines*, 11(7), 83-106. [\[Link\]](#)

- Sullivan, C. J. & Hamilton, Z. K. (2007). Exploring Careers in Deviance: A joint trajectory analysis of criminal behaviour and substance use in an offender population. *Deviant Behavior*, 28(6), 497-523. [[Link](#)]
- Welte, J. Zhang, L. & Wieczorek. (2001). The effects of substance misuse on specific types of criminal offending in young men. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 38(4), 416-438. [[Link](#)]
- White, H. R. & Gorman, D. M. (2000). Dynamics of the Drug-Crime Relationship. [[Link](#)]
- Salehi, R. (2015). Investigating the relationship between Islamic lifestyle and the amount of drug abuse and willingness to use drugs in female students, National Conference on Psychology and Social Harm Management. [[Link](#)]
- Sampson, R. J., & Laub, J. H. (2016). Turning points and future of life-course criminology: Reflections on the 1986 criminal careers report. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 53(3), 321-335. [[Link](#)]
- Solomon, R. L. (1980). The opponent-process theory of acquired motivation: the costs of pleasure and the benefits of pain. *American Psychologist*, 35(8), 691. [[Link](#)]

